Jaargang 112. Vrijdag, 25 November 1853. No. [illegible]

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD voor de Stad en Provincie Groningen.

[illegible] deze Courant behoort een Bijvoegsel.

KADASTER.

[illegible] BURGEMEESTER der Gemeente *Groningen*, [illegible] op de Circulaire van den Heer COMMISSARIS des [illegible] in deze Provincie, van den 15den November [illegible] 18 a (*Provinciaal Blad* no. 112), onder anderen be-[illegible] bestende tot de Aangifte der Veranderingen in de [illegible] perceelen voorvallende;

[illegible] op het besluit van den GOUVERNEUR van de [illegible] *Groningen*, van den 19den Februarij 1835, [illegible] —

[illegible] door deze onder de aandacht van de daarbij be-[illegible] nden, dat, volgens de artt. 836, 843, 855 en 906 [illegible] Methodieke Verzameling van Wetten, enz., betrek-[illegible] Kadaster, door hen telkens AANGIFTE moet [illegible] gedaan van de VERANDERINGEN, in de [illegible], den aard, de hoedanigheid en [illegible] voorvallende;

[illegible] derhalve ieder eigenaar van Vaste [illegible] deren in deze Gemeente in zijn eigen belang [illegible] pen, om, wanneer eenige verandering aan zijn [illegible] straal perceel geschied is, daarvan voortaan [illegible] lijk aangifte te doen ter SECRETARIJ der [illegible], ten einde daarvan in het te dien einde aldaar [illegible] Register aanteekening worde gehouden.

[illegible] INGEN, 24 November 1853.

De Burgemeester: J. SLOT.

[illegible]AADSVERGADERING,

Zaturdag den 26sten November 1853, des voormiddags te 11 uur.

INGEZONDEN STUKKEN.

[illegible] manifest tegen St.-Nikolaas beoordeeld.

[illegible] Bittere teleurstelling! Toen ik de Groninger Courant van gisteren [illegible] hand nam, dacht ik mij reeds bij voorraad te zullen vergasten op [illegible] lezing der smakelijke advertenties van al wat tot 't gebied van den [illegible] Heiligen Nikolaas behoort: banket en suikergoed en speelgoed voor [illegible] kleine, surprises, ijs en ververschingen voor de groote kinderen. [illegible] nevens die suikerzoete advertenties het welbekende houtsneê-[illegible] tje van den kindervriend zelv', zwoegende onder den last van [illegible] igen kinderschat, gedoscht in een' wijden jas met welgevulde zak-[illegible] en geschoeid met vervaarlijke holsblokken!

[illegible] Nog eens, bittere teleurstelling! Want niet alleen dat St.-Niko-[illegible] nog geen enkele plaats op 't ruime veld der advertenties besloeg, [illegible] maar o schande! op de eerste bladzijde een openlijke kruistogt ge-[illegible] predikt tegen hem en zijn rijk! een manifest dat den Heiligen Ni-[illegible] kolaas met den Heiligen Martinus van hunnen overouden troon dreigt [illegible] te bonsen!

[illegible] De St.-Nikolaas-dag onnut, doelloos en verderfelijk, onzalige vrucht [illegible] vroegere eeuwen en daarom kweeker van onkunde en stelselma-[illegible] bijgeloof, een dag die bederft wat in een gansch jaar naauw kan [illegible] worden hersteld, ziedaar het wapentuig, waarmede men het rijk van [illegible] Heiligen Nikolaas wil bestormen.

[illegible] Gun mij het genoegen, onbekende strijder voor het goede, den [illegible] handschoen op te rapen, dien gij uitdagenderwijze in de kinderka-[illegible], en geloof dat mijne liefde voor het kleine volkje mij [illegible] dringt het St.-Nikolaas-feest te verdedigen, waar gij welligt uit ge[illegible] lijke liefde, dezen feestelijken dag wilt gaan verstoren.

Mijne liefde alleen dringt mij daartoe, niets anders. Ik strijd [illegible] voor den koopman uit de „Vergulden Trompet," bevreesd als [illegible] is voor zijn' gesorteerden winkel, veelmin voor den bleeken bak-[illegible] met het witte voorschoot, ginds in het hoekhuis, schoon ik [illegible] zweetdruppels, zwoegende als hij is voor den gloeijenden oven, [illegible] nutteloos vermeerderd zie.

[illegible] Vraagt men: welke diepe beteekenis heeft het St.-Nikolaas-feest [illegible] onze dagen? welk nuttig en christelijk doel beoogt men bij [illegible] vieren van den 6den December? Ik stem gaarne toe dat een [illegible] bepaald en duidelijk antwoord moeijelijk te geven is.

Maar een kinderfeest zonder doel is daarom nog geen *schadelijk* kinderfeest, rijp voor de afschaffing, even zoo min als het vermake-lijk ganzespel een onnut en schadelijk tijdverdrijf is, omdat men geene reden van wetenschap kan geven, waarom, als men in den put komt of in de gevangenis, men zijne beurt moet laten voorbijgaan [illegible] men weder verlost wordt.

In het manifest tegen St. Nikolaas beuzelt de „kleine JAN" over het doel dat men bij 't dragen der St. Maarten-lichtjes heeft, en de [illegible] spreekt regt in den geest, althans van *dezen* kleinen JAN: [illegible] voor zoover hebt gij regt dat er *een doel* behoort te wezen."

„Neen, liever een kinderfeest zonder doel, zoo het onschadelijk is, [illegible] een kinderfeest met een doel dat het kinderlijk begrip te boven [illegible]; in allen gevalle het doelloze sluit het schadelijke en verder-[illegible] niet in zich, ten minste niet, waar van kindervermaken de [illegible] is.

[illegible] is het dan niet een onnutte, verderfelijke, bijgeloovige dag? [illegible] niets van dat alles. Want wat is het St. Nikolaas-feest? [illegible] de Heilige Nikolaas was, laat ik daar, en ik heb er goede [illegible] voor, want hij was immers een bisschop en wie voor de [illegible] strijdt, heeft althans bij de groote kinderen zijne zaak [illegible] half verloren. Het St. Nikolaas-feest is een feest der liefde, [illegible] liefde van ouders tot hunne kinderen; 't verrassen hunner lieve-[illegible] met geschenken is het doel, en om die verrassing des te be-[illegible] te maken voor de verbeelding van het kind, doen de ou-[illegible] voorkomen alsof niet zij, maar een ander de vriendelijke [illegible]. Die gever — noem hem zoo als ge wilt — komt niet [illegible], maar een wit paard draagt hem (kinderen dweepen met [illegible]); hij komt in den nacht als alles slaapt, want bij 't ontwa-[illegible] immers het korfje gevuld dat bij 't naar bed gaan, ledig [illegible] gezet.

[illegible] de geheele mystificatie waarin het kind zich verlustigt, [illegible] blinddoek voor de oogen wegvalt en de begoocheling plaats [illegible] voor de nuchteren waarheid.

[illegible] deze begoocheling, geschikt als ze is om het genot [illegible] te verhoogen! Vrees niet dat het kind achter de [illegible] zal zien om van zijn ouders te leeren achterdochtig te zijn [illegible] leert men door kunstmatig tot vroege rijpheid gebragt [illegible], niet door lang kind te blijven.

[illegible] knaapje van 8 à 12 jaren dat schijnbaar uit volle overtuiging [illegible] zingen kan: „God dank, de schooltijd nadert weêr!" [illegible] geëindigden schooltijd, zijn nommertje van de Kindercou-[illegible], om het uitgeschreven Prijsvraagje te beantwoor-[illegible] een knaapje dat tot eigene stichting zich in de o! zoo dier-[illegible] kinderpreekjes verdiept en magtig veel kans heeft om bij de [illegible] vrije stemming tot secretaris van de kinder-vereeniging tot [illegible] der blinde heidenen te worden benoemd, zulk een knaapje [illegible] vereering van den heiligen Nikolaas ontwassen en .... wat nog [illegible] is, zijn' eigen leeftijd bovendien.

[illegible] andere kinderen wil ik, andere kinderen trekken mijn hart [illegible] duizend liefdekoorden, en voor dezulken een regt genoegelijk St. [illegible]-feest te bereiden en mij zelven gelukkig te zien in hunne [illegible], dat is en blijft voor mij en voor duizenden in den lande [illegible] mij eene behoefte.

[illegible] Ook voor de kinderen bestaat eene wereld van phantasie en ver-[illegible], eene wereld van genot, die door geene nuchteren redene-[illegible] mag verstoord worden. Aller ervaring spreke hier. De her-[illegible] aan de genoegens onzer kinderlijke jaren zou onvolkomen en gebrekkig zijn, zoo de St. [illegible]kolaas-morgen uit de rij werd ge-mist: hij, die op lateren leeft[illegible] zuchtende zeggen durft of kan: „de „St. Nikolaas-dag heeft mij reeds vroeg tot een bijgeloovige en een „huichelaar gevormd," in zijn boezem klopte zeker nimmer een kinderlijk hart.

Leefde werkelijk de St. Nikolaas-dag als een verderfelijke, onnut-te en 't bijgeloof kweekende dag in de herinnering der ouders voort, het feest van den 6den December zou reeds lang verbannen zijn uit de rij der huiselijke feesten, want voorbedachtelijk en met opene oogen zou er zulk eene algemeene en grove zonde tegen de kleinen niet gepleegd worden.

Zoo ik mijn eigen gevoel wantrouwde, ik zou in mijne opvatting versterkt worden door de betuiging van een man, wiens streng gods-dienstige rigting voldoende waarborgen oplevert tegen eene ligtvaar-dige beschouwing van het St. Nikolaas-feest en zijne gevolgen. JONATHAN, wiens „Waarheid en Droomen" door diepte van gods-dienstig gevoel en echte menschkennis uitmunten, vraagt met regt: „Wie zou met een onverschillig oog het, op eene zoo gebrekkige aarde „zoo zeldzame, schouwspel eener onvermengde en volkomene vreug-„de — al is het dan maar [illegible]vreugde — kunnen aanzien?"

„Of ik kan [illegible] verbeelden, die eerste Decem-[illegible] „gebragt, en als dan [illegible]de avond gekomen was, waarop een „vermomde Invalide, onze oude huisknecht, de rol van den wel-„dadigen Heilige vervulde, hoe zwom ik in kinderlijke weelde!

„De nacht werd slapeloos en in vreugdevolle droomen doorge-„bragt. Eindelijk brak de morgen aan; de vaderlijke roepstem ver-„gaderde ons allen in het beste vertrek. Daar stond hij ten toon „gesteld, die schat van glinsterend banket! een armelijke trofée, „maar opgebouwd met van liefde bevende handen; eene gebrekkige „toerigting, maar met van vreugde schitterende oogen aangestaard! „Ik heb sedert andere feesten gevierd; ik heb aangezeten in zalen, „door vendelpracht, lichtkransen en bloemfestoenen opgeluisterd; „ik heb mijn tong met kostbare lekkernijen en nog kostbaarder „wijnen gestreeld; maar het genoegen van mijn' klatergouden De-„cemberdag heb ik nergens weergevonden."

23 November 1853. *Een kindervriend.*

Eene lastige anomalie in Groningen.

In Groningen, waar men, vroeger dan elders, begreep, van hoe groot belang het verzamelen van kostbare mest-speciën voor eene stad moet worden geacht, waar men dan ook steeds — en teregt — de publieke vuilnis ten voordeele van de publieke zaak exploiteerde, in Groningen bevinden zich sinds eenigen tijd vele straten in schier onbegaanbaren toestand, wegens de groote hoeveelheid kostbare stratendrek, die niet alleen nutteloos daar neder ligt, maar 't den voet-ganger (vooral bij bogen, en bij den avond) soms hoogst moeijelijk maakt op den been te blijven.

Is de zaak op zich zelve eene anomalie, die juist *hier* vreemd moet worden geacht, zij is dat nog te meer, wan-neer men haar uit het oogpunt der openbare gezondheidsdienst beschouwt, en in verband brengt met de ook door het stede-lijk bestuur gedeelde meening, dat, bij het dreigen van epi-demieën, openbare niet minder dan bijzondere zindelijkheid een onmisbare voorzorgsmaatregel is.

C.

NIEUWSTIJDINGEN.

RUSLAND-TURKIJE.

Er is reeds gemeld dat de Fransche gezant te Londen, de heer *Walewski*, met den telegraaf naar Fontainebleau was ontboden en dat deze tijding nog al ontsteltenis te weeg ge-bragt had. Ten onregte, naar het schijnt, want de heer *Walewski* brengt, zoo als men zegt, het berigt mede van een besluit, dat alle beduchtheid voor een' algemeenen oorlog moet doen verdwijnen, te weten, dat geen enkel vaartuig van de vereenigde Fransch-Engelsche vloot den Bosporus zal ver-laten, om zich naar de Zwarte Zee te begeven, zoolang de Russen den Donau niet zullen overtrekken. Op dit oogen-blik, nu reeds het jaargetijde zoo ver verstreken is, be-schouwt men het bijna als eene onmogelijkheid, dat prins *Gortschakoff* deze rivier zoude overtrekken. Men zal dus het voorbijgaan van den winter moeten afwachten en middelerwijl hopen, dat de diplomatie dezen tijd van staking der vijande-lijkheden zal gebruiken om de zaak zoo goed mogelijk in orde te brengen.

De komst van den heer *Walewski* schijnt ook in verband te staan met de leening, welke *Namik*-pacha in het Westen voor rekening der Turksche regering wenscht te sluiten. De groote vraag is, of Frankrijk en Engeland zich borg zullen stellen voor deze leening, en vooral wat Engeland betreft, is eene bevestigende beantwoording dezer vraag twijfelachtig. Hoe het zij, de Parijsche beurs schijnt al meer en meer ge-rustgesteld en hare hoop te bouwen op het ongunstige jaar-getijde als beletsel tot het voortzetten der vijandelijkheden.

— Volgens nadere berigten uit Konstantinopel van den 7den dezer, zou *Omer*-pacha op bevel van den Divan — die hem steeds aanbeval om tot elken prijs eene beslissende ont-moeting te vermijden, en niet verder in de Vorstendommen te rukken, als wanneer de Russen hem met hunne vereenigde legermagt zouden kunnen overvleugelen, — zijn teruggetrokken. Zelfs schijnt de Divan, om den ijver van den opperbevel-hebber te matigen, hem, in de hoedanigheid van politiek raadsman, *Fuad-Effendi*, — een man van buitengewone om-zigtigheid en die grooten invloed op *Omer*-pacha oefent, die hem grootendeels zijn fortuin in Turkije te danken heeft, — te hebben toegezonden. Het verdient inderdaad opmerking, dat de terugtogt der Turken gelijktijdig heeft plaats gehad met de aankomst van *Fuad Effendi* bij *Omer*-pacha.

— De buitengemeen groote operatie-lijn der Russen, van Krajowa, Bucharest en Ismail, de kustlanden van Odessa, Sebastobel en de Caukasus, wordt verdeeld in drie hoofd-kommandementen, namelijk: 1) dat van Wallachije, onder vorst *Gortschakoff*; 2) dat van Moldavië, nabij Ismail en op de kustlanden van Bessarabië en van Zuid-Rusland, onder generaal *Luders*, en eindelijk 3) het oorlogstooneel in den Kaukasus, onder bevel van vorst *Woronzoff*. De vloot wordt, zoo als men weet, door vorst *Menzikoff* gekommandeerd. Opperbevelhebber van al de artillerie-parken is vorst *Lagareff Stanisscheff*; deze heeft in last bekomen het grootste gedeelte der onder zijne bevelen staande artillerie naar de Donau oevers te geleiden, en den 11den November heeft hij Warschau ver-laten om die taak te volbrengen.

Het *J. de St. Petersbourg* bevat d.d. 1/13den November een rapport van den opperbevelhebber in den Caucasus, prins *Woronzow*, aan den Keizer, aangaande de inneming van het fort Chefkatil (in het Russisch St. Nikolaas ge-noemd) door de Turken in den nacht van den 15den op den 16den October. De Russische generaal ontkent geenszins, dat de bezetting van St. Nikolaas heeft moeten zwichten, maar hij acht dit nadeel zeer gering tegenover den grooten ophef, welken men er te Konstantinopel van heeft gemaakt Desniettemin is het ontegenzeggelijk, dat dit eerste voor-deel, door de Turksche wapenen behaald, een' diepen indruk moet maken op de beide even bijgeloovig gestemde legers. Bovendien meldt een Russisch dagblad, dat een aanval, door de Russische troepen in de nabijheid van het fort St. Nikolaas ondernomen, slechts gedeeltelijk is gelukt, daar de Turken dezen post hebben weten te handhaven in weer-wil van de pogingen der Russen.

De *Oesterr. Corr.* van Dingsdag den 22sten November meldt dat de generaal *Barriatinsky*, die in den Caucasus het bevel over de Russische troepen voert, aan de Turken slag gele-verd, hen verslagen en tusschen Gumri en Achalzich terug-gedreven heeft.

— De *Köln. Z.* bevat een artikel over den strijd, dien Rusland in den Caukasus voert. De Russische troepen hebben er met drie vijanden te kampen: het klimaat, de bergen en de bergvolken. De strijd in den Caukasus dagteekent reeds uit de 10de eeuw, toen *Swatoslaff* een deel van het Byzantijnsche rijk veroverde. Maar eerst sinds Sheik *Mansur* in 1789 den Islam deed zegevieren over het halve Christen-dom en de Heidenen, is voor Rusland de Caukasus geducht geworden, en nog meer sinds Keizer *Paul* in 1800 Georgië met Rusland vereenigde, om aan de regeringloosheid dier streken een einde te maken.

De Tscherkessen, die de kust der Zwarte zee bewonen, en de nog minder beschaafde Ubischen, Osseten, Adighen, Kabardiers en Abaschen hebben den strijd tusschen Rusland en de Tschetschenzen, Lesghiers en verdere stammen, die de kusten der Kaspische zee bewonen, tot dus verre rustig aan-gezien; mogt het den Turken gelukken ook deze bergvolken tot den strijd uit te lokken, dan dagen voor Rusland moeije-lijkheden, die den oorlog in den Kaukasus verderfelijker zul-len doen wezen, dan die nog immer was.

Overigens valt er heden niets naders nopens de aangelegen-heden van Turkije te melden.

ITALIE.

Volgens berigt uit Turin, heeft de vijandige houding van den senaat de ontbinding van de Kamer der Gedeputeerden ten gevolge gehad. De nieuwe verkiezingen zijn tegen den 8sten Dec. uitgeschreven en de nieuwe Kamer zal den 19den derzelfde maand bijeenkomen.

— Ingevolge berigten uit Venetië van den 16den en Ge-nua van den 17den dezer, hadden de graanprijzen aldaar eene aanzienlijke daling ondergaan.

PORTUGAL.

De Koningin donna *Maria-da-Gloria* is bij de verlossing van haar achtste kind gestorven. Haar oudste zoon zal den Portugeschen troon beklimmen, onder den naam van *Pedro V*. Deze prins is thans 16 jaren oud en geboren den 16den September des jaars 1837. De overledene Koningin was de zuster van de echtgenoot van den prins *van Joinville*.

Met donna *Maria II* is in Portugal het huis *Braganza* uit-gestorven, want de nieuwe Koning (de minderjarige don *Pedro V*) is, zoowel als de regent, zijn vader, uit het huis *Koburg*. Wat zal nu — vraagt de *Précurseur* — de verte-genwoordiger van den jongeren tak doen, die een oogenblik Koning was onder den weinig populairen naam van don *Miguel*? Men weet, dat deze zich te Rome bevindt, alwaar hij eene Duitsche vorstin huwde, bij welke hij twee kinderen heeft verwekt. (Kort geleden nog bevond het gezin van don *Miguel* zich in Duitschland, alwaar zijne gemalin een' prins ter wereld bragt.)

ZWITSERLAND.

De nederlaag van den heer *Fazy* in Genève heeft hier op-zien gebaard. Sedert 1847 stond hij aldaar aan het hoofd der dusgenaamde vrijzinnigen. Gaandeweg heeft hij het, ter instandhouding van zijn gezag, noodig geacht, om zich met de partij der R.-Katholijken, die laatstelijk in dat kanton nog al is toegenomen, te verbroederen; derwijze zelfs, dat zich, met zijn goedvinden, in Genève eene inrigting van Je-zuïten heeft gevestigd. Dit heeft te weeg gebragt, dat de Protestantsche partij nu laatstelijk de handen ineen heeft ge-slagen, en de heer *Fazy* uit het hoog bestuur is gedrongen.

— Voor eenige dagen werd gemeld, dat in het kanton Tes-sino een Oostenrijksche spion is in hechtenis genomen. Thans verneemt men, dat dit aanleiding heeft gegeven tot onder-scheidene arrestatiën onder de ultramontaansche partij. Een of twee notabiliteiten van deze partij zouden zich door de vlugt aan de vervolging hebben onttrokken.

DUITSCHLAND.

Volgens telegrafisch berigt uit Hannover, is de ministeriële crisis geëindigd. Het nieuwe ministerie is gevormd. De heer *v. Luthen* is minister-president; onder de overige ministers bevinden zich de heeren *v. Lenthe* en *Brandis*.

— Het armbestuur te Berlijn heeft als regel, van wel-ken niet afgeweken mag worden, vastgesteld, dat wedu-wen die bedeeling ontvangen, hare volwassen dochters in vaste huisdiensten moeten doen treden en niet gedoogen dat zij te huis blijven of in fabrijken werk zoeken.

— Den 20sten dezer is een herderlijke brief van den aarts-bisschop van Freiburg afgekondigd, waarin de handelingen van het Opperrijnsche Episcopaat als geregtvaardigd voorge-steld en tevens die van de regering bestreden worden. In dezen brief zegt de aartsbisschop o. a., „dat de leer des Christen-doms medebrengt, dat men de overheid *slechts in geoor-loofde dingen* moet gehoorzamen; dat echter niets geoor-loofd is, wat tegen de regten der Katholijke kerk strijdt; dat het zonde is den aartsbisschop in deze zaak niet te gehoorzamen, enz. Ten slotte maant de aartsbisschop de geloovigen aan tot gehoorzaamheid jegens den regent, van wien de verantwoor-delijke ministers scherp worden afgescheiden; rustverstoorders worden met kerkelijke straffen bedreigd. — De twee geeste-lijken, die dezen herderlijken brief te Freiburg afkondigden, zijn onverwijld gearresteerd.

— Op de thans afgeloopen Leipziger mis werden door de Amerikanen zeer belangrijke inkoopen van ligte wollen en andere stoffen bewerkstelligd, en daarin nog grootere bestel-lingen aan de fabrikanten gedaan. Men geloofde dat deze artikelen voor Californië en Australië bestemd waren; thans verneemt men, dat dezelve voor de Chinesche markten be-stemd zijn, die sedert den opstand veel toegankelijker voor den Europeschen handel zijn.

— De eerste sectie van den Petersburg-Warschauer spoor-weg is thans voltooid en zal den 7/19den Nov. voor het pu-bliek geopend worden. Deze sectie verbindt Petersburg met Galxhina.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 20 November.

Op dit oogenblik wordt voor 1000 £ eene schaakpartij ge-voerd tusschen twee der grootste spelers van Europa, de hee-ren *Harwitz* en *Löwenthal*; het voordeel is tot dusver aan de zijde van laatstgenoemden. Verscheidene liefhebbers van dit edele spel zijn met weddingschap en ten bedrage van meer dan 10,000 £ bij deze partij betrokken.

— Volgens een parlementair stuk, voerde Engeland in 1851 naar Europeesch Turkije, met inbegrip van Walachije, Mol-davië, Syrië en Palestina, uit voor een bedrag £ 2,581,230

en naar Rusland voor £ 1,289,704. Vooral had Manchester daarbij groot voordeel, daar er voor £ 1,745,189 van katoenfabrikaat naar Turkije werd uitgevoerd, en slechts voor £ 30,257 naar Rusland. Aan katoengaren bedroeg de uitvoer naar Turkije £ 314,592 en naar Rusland £ 176,271.

Van den 21sten. Naar men verneemt, hebben alle Britsche werklieden in de gouvernements-etablissementen van Rusland hun ontslag bekomen.

— De uitslag der veldgewassen is in Ierland dit jaar zoo gun-tig geweest, dat het heeft kunnen uitvoeren, in stede van levensmiddelen benoodigd te hebben. Alleen in de vorige week is van daar 1000 ton aardappelen, benevens eene aanzienlijke hoeveelheid graan, te Londen en Liverpool aangevoerd. Ook uit Schotland zijn 2500 ton aardappelen, alsmede ladingen uit Holland en Zweden ontvangen.

— Te Queenstown is een Zweedsch schip met Duitsche en Hollandsche landverhuizers binnengekomen, met 20 cholerazieken aan boord. Het schip kwam uit Hamburg en is naar New-York bestemd.

— Meer dan twee jaren geleden is een Fransch luchtreiziger, de hr. *Arban*, uit Barcelona opgestegen, doch niet teruggekeerd, weshalve men dacht, dat hij in zee gevallen en omgekomen was. Een hier ontvangen brief uit Alicante meldt thans, dat hij met zijn' luchtbol naar Afrika is overgewaaid, waar hij door de inlanders gevangen genomen en tot slavernij gedoemd werd, en dat het hem eerst onlangs is gelukt te ontsnappen.

FRANKRIJK.

PARIJS, 20 November.

Men verzekert dat de Engelschen te Parijs eene zeer prachtige Protestantsche kerk willen doen bouwen.

— In de wijk St. Martin heeft gisteren een hevige brand plaats gehad, gelijk in langen tijd alhier niet was ondervonden. Tien huizen en verscheidene magazijnen zijn in de asch gelegd. De schade wordt op 1 millioen begroot; meer dan 100 huisgezinnen zijn zonder dak. Drie personen zijn daarbij omgekomen.

— De heer de Maupas is van Rome naar zijnen gezantschapspost te Napels teruggekeerd. Het geschil tusschen beide regeringen is vereffend.

— Het hof van cassatie heeft het beroep der correspondenten van vreemde dagbladen, tegen het arrest van het keizerlijke hof van Rouaan, waarbij zij tot geldboeten veroordeeld waren, verworpen.

— De Keizer *Soulouque* heeft bij een laarzenmaker alhier een tiental paar laarzen besteld, die nog al eenige opmerkelijkheid verdienen. De attributen der souvereiniteit en de wapens van den Keizer zullen n.l. op het voorste gedeelte prijken.

Van den 23sten. De *Moniteur* bevat een decreet, waarbij de invoerregten op steenkolen en ijzer met nagenoeg een derde worden verminderd voor die van Engelsche productie; ten aanzien der Belgische steenkolen en ijzer is geene verandering gebragt, behalve de vermindering voortspruitende uit de begunstiging voor den uitvoer te land.

— Aan het departement van eeredienst en openbaar onderwijs is een zeer aanzienlijk krediet verleend.

— Gisteren was te Parijs het gerucht in omloop, betreffende een' aanslag op het leven des Keizers. Dit gerucht vond weinig geloof, maar integendeel schijnt het, dat er vele arrestatiën, vooral in de westelijke departementen, hebben plaats gehad.

— Te Parijs hebben eenige gevallen van cholera plaats gehad; de ziekte heerscht echter niet met die hevigheid en algemeenheid, welke er de geduchtste kenmerken van zijn.

NEDERLAND.

'sGRAVENHAGE, 22 November.

Heden middag zal door den baron *Doblhoff*, gezant van Oostenrijk bij het Nederlandsche hof, een diner aan het corps diplomatique gegeven worden. Ook door den heer minister *van Hall* zal heden middag een diner aan hunne exc. de ministers en aan leden der Staten Generaal worden aangeboden.

— Gisteren avond overleed alhier, in 57jarigen ouderdom, de heer *T. Polak Daniëls*, lid van den raad dezer gemeente, voorzitter der hoofdcommissie tot de zaken der Israëlieten, ridder der orde van den Nederl. Leeuw, een man algemeen geacht om zijn weldadig, nederig en minzaam karakter, wiens verlies door velen zeer betreurd wordt.

AMSTERDAM, 22 November.

Eergisteren avond omstreeks 8 uur had tusschen Muiden en Weesp een verschrikkelijk ongeluk plaats. *Klaas Abhouer*, werkman op de buitenplaats van den heer mr. *S. P. Lipman* en wonende te Muiderberg, keerde met zijne vrouw en vijf kinderen van Loenen, alwaar het gezelschap het bruiloftsfeest van den oudsten zoon des gezins had bijgewoond, huiswaarts, toen op weg de wagen, waarin die personen zich bevonden, in het water geraakte, met dat jammerlijk gevolg, dat alleen de vader kon gered worden, terwijl de moeder en de vijf kinderen, waarvan de oudste eene dochter van 29 en de jongste eene dochter van 10 jaren, hunnen dood in de rivier vonden.

— Gisteren avond zijn in den algemeenen kerkeraad der Hervormde gemeente alhier, gelezen een aantal ingekomen adressen en protesten tegen de beroeping van dr. *L. S. P. Meijboom*, als leeraar der genoemde gemeente. De kerkeraad heeft al de adressen, met [niet] meer dan 500 onderteekenaren voorzien, verzonden aan het provinciaal kerkbestuur en besloten, den heer *Meijboom* mededeeling te doen van die verzending.

— Uit Gramsbergen wordt gemeld, dat de weldadige invloed der nieuwe verlenging van de Dedemsvaart zich reeds doet gevoelen. De turf, die vroeger op aanmerkelijken afstand gebragt moest worden, en daardoor hoog in prijs was, is in de laatste dagen met eene belangrijke prijsvermindering verkocht, en wordt nu algemeen van de Dedems-vaart afgehaald. De scheepvaart is dien ten gevolge aldaar zeer levendig.

— Volgens een Engelsch krijgskundig dagblad, heeft onze Koning een zilveren servies geschonken aan den majoor *S. J. Hill*, gouverneur der goudkust, en zulks als erkenning van de groote diensten jegens Z. M. bewezen.

— De heer *Dwars*, die onlangs door de arrondissementsregtbank alhier, wegens het schrijven en verspreiden van een onzedelijk geschrift is veroordeeld, is in hooger beroep gekomen bij het provinciaal geregtshof van Noord-Holland.

— In de kamer der Luxemburgsche stenden is, na eene zeer langdurige discussie en na de meest geruststellende verklaringen van de zijde der regering, het adres in antwoord op de troonrede, waarin evenwel eenige wijzigingen waren gebragt, met algemeene stemmen aangenomen.

— In de *N. Rotterd. Ct.* leest men: „Ons wordt uit Utrecht geschreven, dat het lijk van den onlangs overleden heer *van de Poll* nog niet ter aarde is besteld, uithoofde daaraan nog geene ontbinding wordt waargenomen, en men alzoo in twijfel is geraakt, of hier werkelijk een sterfgeval heeft plaats gegrepen, dan wel of er aan schijndood moet worden gedacht. Men is belangstellend te vernemen, wat van dit gerucht waarheid is."

— L.l. Zaturdag werden te Londen voor Australië beladen weder 13 Nederlandsche schepen. De vraag naar scheepsruimte voor Australië is in de laatste dagen weder aanzienlijk toegenomen, en dien ten gevolge zijn de vrachten 15 à 20 pCt. gestegen.

(*Zie het vervolg der Nieuwstijdingen, enz. in 't Bijvoegsel.*)

ZEETIJDINGEN.

GRONINGEN, 24 Nov. Binnengekomen den 23sten eene nieuwgebouwde schoonergaljoot, groot pl. m. 70 last, kapit. *H. J. Hazewinkel*, van de Wildervank, gebouwd bij *R. O. van der Werff* te Martenshoek.

Binnengekomen te Amsterdam den 19 Nov., kapit. *Karsies* de Onderneming, v. Koningsbergen; *Bultje* Sjouke Boon, v. Dantzig; *Pluktje* Tetsia, van Koppenhage; den 20sten *Albers* Gesina Jantina en *Hendriks* Maria, beide van Dantzig; den 22sten *de Vries* Vijf Gezusters, van Bremen. — Te Texel den 20 Nov., *van der Laan* Jacoba Alida, van Londen; *Gust* IJzerstaven, van Cardiff; *Feijens*, voor wijlen *Ekens*, Elisabeth Johanna, van Riga. — In het Vlie den 19 Nov., *Leuning* Battruida, van Kjoge; *Kros* Hermanus, v. Frederikstad; den 20sten *Molenaar* Castor, van Seaham; *Korter* Riga, van Riga. — Te Zierikzee den 20 Nov., *Kamminga* Marinus en Geertruida, van Liverpool. — Te Vlissingen den 20 Nov., *Hazewinkel* Sjouke Alida, van Liverpool. — Te Punta Arenas den 20 Sept., *Klein* Graaf van Limburg Stirum, van Amsterdam, den 7den Oct. naar Istapa vertrokken. — Te Rouaan den 17 Nov., *Goosens* Cornelia, van Rotterdam. — Te Londen den 18 Nov., *van Dalen* Eendragt, van Groningen. — Bij Douvres den 18 Nov., *Scherpbier* Jeltina, van Newcastle naar Lissabon. — Te Jersey den 10 Nov., *de Jongh* Dina Immechina, van Dantzig. — Te North Shields den 17 Nov., *van der Wall* Johan Wilbrand en *Mulder* Marchiena, beide van Amsterdam; *Duintjer* Aukje Gebkelina, van Dordrecht. — Te Grimsbij den 18 Nov., *Staese* Hoop, van Hull. — Bij Southwold den 18 Nov., *Douwes* Eendragt, van Stettin naar Londen.

Binnengekomen te Harburg den 19 Nov., kapit. *de Jonge* Henderika, van Rotterdam. — Te Harburg den 18 Nov., *Hazewinkel* Jonge Liefert, van Lijbster; *de Haan* Agneta Juliane, van Helmsdale; *de Boer* Annette, van Sunderland. — Te Cuxhaven den 18 Nov., *Mulder* Hendrika en Ubbo, v. Londen; den 19 *Slankenberg* Twee Gebroeders, v. Amsterdam; *Meijer* Fokkelina, v. Sunderland.

Binnengekomen te Straalsund den 18 Nov., kapit. *Mellema* Zeldenrust, van Rendsburg. — Te Swinemunde den 19 Nov., *Pekelder* Jantina Hendrika, van Newcastle. — Te Tonningen den 18 Nov., *Brouwer* Lummina, van Hull.

Binnengekomen te Texel den 22 Nov., kapit. *Visser* Johanna Petronella en den 23sten *Peper* Alida, beide van Riga; *Giezen* Nijverdal, van Dundee; *Fenenga* Fenna, van Frederikstad. — Te Helvoet den 22 Nov., *Schuuring* Egberdina Anna, van Riga; *Lestuiver* Aurora, van Liverpool. — Te Triest den 18 Nov., *Bok* Elisabeth Maria, van Amsterdam. — Te Livorno den 4 Nov., *Oldenburger* Astrea, van Genua. — Te Londen den 21 Nov., *de Groot* Annechina, van Memel; *Joosten* Hendrika Bouwina, van Koningsbergen. — Te Poole den 19 Nov., *Wever* Henriette, van Groningen. — Te North Shields den 19 Nov., *Rozema* Gerrida Annechiena, van Groningen; *Ellens* Lammegina Margonda, van Hartlepool.

In lading te Londen den 19 Nov., kapit. *Voordewind* Hillegonda en den 21sten *Pronk* Roelina Oostra, beide naar Amsterdam.

Zeilklaar te Deal den 18 Nov., kapit. *Haagsma* Doctrina et Amicitia, naar Sydney. — Te Newcastle den 18 Nov., *Meedendorp* Johanna, naar Genua; *Korte* Hendrika Margaretha, naar Lissabon; *Waterborg* Catharina en *Waterborg* Fennegina, beide n. Hamburg. — Te North Shields den 17 Nov., *Buining* Magdalena, n. Lissabon.

Zeilklaar te Londen den 19 Nov., kapit. *Mulder* Grietje de Groot, naar Newcastle en Cadix. — Te Liverpool den 19 Nov., *Berg* Twee Gebroeders, naar Rotterdam. — Te Newcastle den 12 Nov., *Bekkering* Margaretha, naar Amsterdam.

Vertrokken van Amsterdam den 21 Nov., kapit. *van Driesten* Bellamy, naar Londen; *Woortman* Alberdina, naar Nantes; den 22sten *Kaiser* Hendrika, naar Curaçao. — Van Texel den 20 Nov., *Mellema* Jacobus Antonie, *Bieze* Harmina en den 21sten *de Groot* Klazina Arendina, alle 3 naar Newcastle. — Uit het Vlie den 19 Nov., *Riebeling* Catharina Margaretha, naar Hamburg; *de Haan* Alida, naar Leer. — Van Helvoet den 20 Nov., *de Jong* Wynanda Lucretia, naar Newcastle. — Van Liverpool den 17 Nov., *Tjakkes* Maria Elisabeth, naar Amsterdam. — Van Hull den 17 Nov., *Mulder* Vr. Jantina, naar Goole.

Vertrokken van Bremerhaven den 17 Nov., kapit. *Schuur* Jacoba Gezina, n. Antwerpen; *de Wall* Jabina Wiers, n. Groningen.

Vertrokken van Bolderaa den 13 Nov., kapit. *Lindeboom* Maria Theresia, *Vaalman* Catharina, *Bernardus* Agatha Hendrika, *Schut* Jacob Synes, *Vil* Hendrik Pieter, *Scherpbier* Elsje, *Heeren* Anna, *Kammenga* Oldambt, *Oldendorp* Ludolph Theodorus, *Pott* Spruit, *Verlaat* Johannes, den 14den *Diepenbroek* Helena Thecla, *Potjewijd* Alida Petronella, *Menses* Jonkvr. Maria, *Veen* Alida, *Westenborg* Diewerdina, *Engelsman* Vlijt, *de Boer* Alida, *Mooi* Hillechina Catharina, *Kramer* Catharina en *de Boer* Wemelina, alle 21 naar Elseneur; *de Vries* Elisabeth, *Roosiee* Vrouw Houwina en *Schut* Coert Cornelius, alle 3 n. Londen; den 15den *Nieboer* Marchina, *Nieboer* Antoon, *Poort* Catharina, *de Boer* Neptunus, *Brouwer* Agina Undina, alle 5 naar Elseneur; *Strating* Jantina, naar Antwerpen; den 16den *Potjewijd* Afina, naar Elseneur; den 17den *Breeland* Ida Reina, naar Belfast. — Van Tonningen den 16 Nov., *Spanjer* Catharina Sophia, naar Dordrecht; den 18den *Banting* Gesina, naar Amsterdam; *Heins* Vr. Margaretha en *Plukje* Hermanna, beide naar Groningen; *Mulder* Anna Elisabeth, naar Engeland; *Hazelhoff* Vrede, naar Holland; *Joosten* Hendrika, naar Termonde; *Joosten* Jantina en den 19den *Banting* Margina, beide naar Holland; *Oostra* Annechina, naar Londen; *Bartels* Gesina, naar Groningen.

Vertrokken van Texel den 22 Nov., kapit. *Nijman* Johanna Juliana, naar Odessa; *Meijer* Zeevaart, naar Venetiën; *van Driesten* Bellamy, naar Londen. — Van Havanna den 28 Oct., *de Jong* Zuiderzee, naar Amsterdam. — Van Gravesend den 20 Nov., *Smit* Prins Hendrik, naar Launceston. — Van Deal den 21 Nov., *Hazewinkel* Albertina, naar Teneriffe. — Van Hull den 19 Nov., *Koetse* Onderneming, naar Goole.

OOSTMAHORN, 22 Nov. Vertrokken den 21 Nov., kapit. *Loots jr.* Emkiena, v. de Zoutkamp n. Hamburg; *Heins* Bouwina, *Heins* Hinderkina en *Kruisinga* de Vr. Reina, alle 3 van Kampen naar Sleeswijk.

DELFZIJL, 23 Nov. Binnengekomen den 20 Nov., kapit. *Koops* Grietje, van Norden; den 21sten *Smedes* Pietronella Albertina, van Halte; *van der Werff* Alida, van Noorwegen; *Niessen* Margaretha, van Norden; den 23sten *van der Molen* Jantjena, van Leer.

Vertrokken den 20 Nov., kapit. *Boon* Jantiena, naar Newcastle; *Mulder* Anna, naar Norden; *Wichers* Lammegina en den 21sten *Visser* Luppina, beide naar Leer; *Postma* Margaretha, n. Emden; den 22sten *Greven* Goede Hoop, naar Norden; *Wijngaarden* Maria, naar Leer; *Kaizer*, voor *Roelfzema*, Harmonie, naar Galatz.

LONDEN, 19 Nov. Het schip Yneke Wildervank, kapit. *Potjer*, met haver herwaarts gedestineerd, is op het eiland Oesel verongelukt, doch het volk gered.

— De kof Reina, kapit. *de Haan*, van Riga naar Belfast met lijnzaad, is den 6den nabij Fahludd aan den grond geraakt, doch heeft zonder aanmerkelijke schade zijne reis kunnen voortzetten.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

17 Nov. Pinksterboer, Gezina, v. Stettin n. Leith, m. tarwe.
18 —— Winther, Meta Catharina, v. Dantzig n. Grimsby, m. sleepers.
Dik, Meinkina, v. Koningsb. n. Amsterdam, m. tarwe.
Mooi, Trouw, v. Londen n. Memel, m. ballast.
Kuiper, Cath. Johanna, v. Hamburg n. Koningsb., m. suiker.
Gust, Goede Hoop, v. Stavanger n. Dantzig, m. harings.
Oldenburger, Alida, v. Riga n. de Maas, m. gerst.

De Wind den 17 Nov. Z.O., O.N.O., N.O.; den 18den N., N.N.W., Z.; den 19den W.N.W.

SCHEEPSVRACHTEN.

DANTZIG, 17 Nov. In vrachten was het heden zeer stil, naar Hartlepool 4 sh. p. qr., Antwerpen *f* 36 en 15 pCt. p. last tarwe, Liverpool 36 sh., Guernsey 38 p. load balken.

KONINGSBERGEN, 19 Nov. Slechts weinige schepen zijn aangekomen en bevrachtingen gingen traag van de hand. Naar Amsterdam *f* 38, Rotterdam *f* 39, Antwerpen *f* 43 per last tarwe, Hull 6 sh. 3 d., Londen 6 sh. 10 d. per qr. tarwe, 30 sh. per ton beenderen. Van Pillau naar Firth 5 sh. 3 d. per qr. tarwe.

BURGERLIJKE STAND.

Van af den 18den tot en met den 24sten November 1853 zijn te *Groningen* geboren 9 zoons en 10 dochters; gehuwd 12 paren; overleden 10 ouden en 7 jongen.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 22 *November*.

TARWE.	Zw. Zand 66 ℔ *f* 7,30	» 40 ℔ *f* 3,90
Oude 70 ℔ *f* 14,00	Veen 64 » » 6,75	Zw. Voer 36 » » 3,40
N. Oml. 68 » » 12,30	» 66 » » 7,15	» 38 » » 3,70
» 70 » » 12,90	GERST.	» 40 » » 3,90
» 72 » » 13,50	N. Winter 54 ℔ *f* 6,85	BOONEN.
» Old. 68 » » 12,00	» 56 » » 7,25	N. Paardeb. *f* 6,75a *f* 8,50
» » 70 » » 12,60	» 58 » » 7,60	ZADEN, ENZ.
» » 72 » » 13,20	Zomer 54 » » 6,25	Gr. Gort p.m. *f* 11,50a *f* 12
» » » »	» 56 » » 6,60	Par. 100N.℔ *f* 14,50 tot *f* 17
ROGGE.	Knobbe 60 » » 7,30	Old. Koolz. *f* 11 *f* 12
O. Inl. 64 ℔ *f* 9,70	» 62 » » 7,60	Oml. dito *f* 11,60 *f* 12
» » 66 » » 10,10	HAVER.	Oostfr. dito *f* 12,75 *f* 13
N. » 68 » » 10,50	Dikke 38 ℔ *f*	Zomerzaad *f* 8,50a *f* 9,50
» » 70 » » 10,90	» Nieuwe 40 » » 3,85	Lijnzaad *f* 10 *f* 11,25
» » » »	» 42 » » 4,05	G. Mosterdz. v. *f* 9 tot *f* 16
BOEKWEIT.	» 44 » » 4,30	Raapolie p.v. *f* 38,50
Gr. Zd. 64 ℔ *f* 7,05	» 46 » » 4,50	Prijs der Boter.
» » 66 » » 7,45	» 48 » » 4,70	1ste soort ½ ton *f* 37
» » 68 » » 7,85	» 50 » » 4,90	a -
	O. Bl. Voer 36 » » 3,50	2de » » » *f* 34½
	Bl. Voer 38 » » 3,65	

Tarwe tot ruim vorige prijzen wel te plaatsen. — Rogge aan consumptie weder merkelijk hooger verkocht. — Boekweit mede 15 cent en Gerst 10 ct. hooger verkocht. — Dikke Haver meer gevraagd en 10 ct. hooger te plaatsen; Voer-Haver in een doen; Zwarte wel zoo aangenaam. — Beste Boonen hooger verkocht; afwijkende soorten slap. — In Zaden gaat bijna niets om. — Gort prijshoudend.

ROTTERDAM, 21 *November*. Tarwe: Zeeuws., Vlaams. en Overm. vond heden tot 50 cents hooger meerendeels trage koopers, de beste Jarige, die thans zelden voorkomt, van *f* 16 tot *f* 17; mindere van *f* 13,75 tot *f* 15,75; de beste Nieuwe van *f* … tot *f* 17,50; mindere van *f* 14 tot *f* 16; Poolsche … *f* 5 hooger aan gebruikers; 156 ℔ witb. Pools. *f* 490, … 154 ℔ Oude dito *f* 480; 160, 161, 162, 163 ℔ Hoogl. Kl… *f* 485, *f* 490, *f* 495, *f* 498; 159 ℔ Mecklenb. *f* 485; … Rostok en Stettijner beiden *f* 480; 160, 161 ℔ Petersb. Cub… *f* 430. — Rogge: Overm., Zeeuws. en Vlaams. bij geringen … voer 50 cents hooger, *f* 10,90 a *f* 12; Buitenl. tot verhoogde … zen met goeden aftrek; 148 ℔ Kaukasus *f* 325; 146 ℔ … *f* 320; 149 ℔ Bourgas *f* 315; 146 ℔ O. Rijn *f* 316; … Odessa *f* 315; 142, 143, 144 ℔ Eupat. *f* 300, *f* 304, … 146 ℔ O. Rijn *f* 310; 142 ℔ Galatz *f* 300; 144 ℔ Pe… *f* 315; 142, 143 ℔ N. Archangel *f* 312, *f* 315; 141, 142 ℔ … *f* 305, *f* 310; 140 ℔ dito bij partij *f* 300. — Gerst: Zeeuws. … Vlaams. en Overm. Winter *f* 8,40 a *f* 9; dito Zomer *f* 7,… *f* 8,20. — Haver: Zeeuws. en Inl. Korte *f* 4 a *f* 5; dito La… *f* 3,25 a *f* 3,90. — Boekweit, op 140 ℔: Noordbrab. *f* 2… *f* 245, *f* 247; Vlaams. *f* 242; Rijn *f* 240, *f* 246, *f* 247. — Er… ten, goed vorige prijzen: Zeeuws. Groene *f* 10,90 a *f* 12; Gr… dito *f* 12 a *f* 13,50; Geld. Grauwe *f* 13 a *f* 16. — Boo… Zeeuws. en Walch. Witte *f* 11,50 a *f* 14,50; dito Bruine *f* … *f* 15; dito Paardenboonen, drooge van *f* 8 tot *f* 8,30; we… *f* 6,25 tot *f* 7,50. — Koolzaad: gewoon Zeeuwsch gestort 65 p…

AMSTERDAM, 21 *November*. De marktprijzen van Boter … heden als volgt: Vriesche *f* 50 à *f* 52, Kuinder *f* 46 à *f* 47, K… per *f* 47 à *f* 48, Deventer *f* 39 à *f* 43, Zwolsche *f* 41 à *f* 45.

AMSTERDAM, 23 *November*. Heden verkocht van Tar… 128, 130 ℔ b. Poolsche *f* 468, *f* 485; 132 ℔ Kubanka *f* … 127 ℔ roodb. Pools. *f* 448. — Rogge: 116, 117 ℔ n. Arch. *f* … *f* 310; 117 ℔ o. gedr. *f* 306; 113 ℔ ger. Donau *f* 265; 117, … ℔ j. Arch. *f* 308, *f* 312; 119, 121 ℔ n. Odessa *f* 312, *f* 320; … ℔ j. Petersb. *f* 314; 120 ℔ n. dito *f* 320. — Gerst in een … 111 ℔ n. Deensche *f* 264. — Haver: 80 ℔ fijne *f* 148; 77 ℔ … *f* 140 aan de Zaan; 73 ℔ Voer *f* 134.

Koolzaad dadelijk en op levering 1 p. vl., late najaar ½ p… hooger; Fransch 55 p. vl.; op 9 vat in Nov. 70 p. vl.; De… p. vl.; April 1854 72 p. vl.; Oct. 1854 67 p. vl. — Lijn… prijshoudend: 112 ℔ Odessa *f* 330. — Raapolie dadelijk en op … vering williger: op 6/w. *f* 38,50; Vlieg. *f* 37 a *f* 37,25; … *f* 36,75 a *f* 37; Mei 1854 *f* 39; Sept. 1854 *f* 37,25 a 50. — Lij… op 6/w. *f* 30,75; vlieg. *f* 29,50. — Hennepolie op 6/w. *f* 3… vlieg. *f* 36,50.

LONDEN, 19 *November*. De markt was heden zeer … zonder vraag voor het continent; prijzen bleven onveranderd… aanvoer van Tarwe bestond in 19,450 qrs., meest uit de … Een groot aantal schepen is de Sond gepasseerd in bestemming … Londen. Zeilende ladingen worden op zeer volle prijzen geho… goede roode Poolsche Odessa 59 à 60 sh., witte 65 à 66 … Ghirka en Marianopel 64 à 69 sh.; Galatz 55 à 59 sh.; Ibr… à 55 sh.; Romelie 58 à 50 sh. per quarter, incl. alle kosten. … ver wordt alleen voor behoefte gekocht.

Er is veel Klaverzaad te koop; voor mooije kwal. werden … prijzen betaald, maar er is niet veel spekulatie en Engelsch … weinig voor. Kanariezaad is iets lager. Bruin Mosterdzaad … genoteerd per bushel 12 à 14 sh., wit 13 à 16 sh.; Kanarie… 70 à 74 sh. per quarter; Engelsch rood Klaverzaad 56 à 58 … dito wit 56 à 74 sh.; buitenl. rood 54 à 70 sh., dito wit 56 … sh. Winter Wikken zijn gevraagd en er is weinig voorraad; P… zijn 6 d. per bushel hooger, nieuwe 8 à 8 sh. 6 d.

— Beste Vriesche Boter 108 a 110 sh., Kamper en Zwo… 100 à 106 sh. Aangevoerd werden: 4621 v. van Harlingen, … v. van Hamburg, 1197 v. van Havre, 919 v. van Rotterdam … 567 v. van Ostende en 122 v. van Antwerpen.

Van den 21sten. Van inl. Tarwe was heden weinig ter markt … het aanwezige ging tot de prijzen van l.l. Maandag grif van de ha… Ook vreemde was tot de laatste notering goed te plaatsen. Ge… a 2 sh. lager. Russische Haver 6 p. a 1 sh. duurder. Boon… sh. hooger. Erwten onveranderd.

VEE- en PAARDENMARKTEN.

GRONINGEN, 22 *November*. Onze veemarkt was he… wederom vrij belangrijk, er waren tusschen de 600 tot 700 … hoornvee ter verkoop aangebragt, en de handel ging uiter… vlug. — Vet rundvee werd verkocht van 16 tot 20 cent, … soorten van 20 tot 21½, doch tegen laatstgenoemde prijzen … niet veel gedaan. — Een sierlijke vette koe werd verkocht … *f* 170 en zes runderen werden in één koop verkocht voor de … zamentlijke som van *f* 660, wegende door elkander ieder p… 600 halve Ned. ponden, de meeste handel werd gedaan voor … cent de 5 ons. — De handel in vaalmelkte en kalfkoeijen … mede nog al levendig, en de prijzen welke hiervoor werden … steed, stonden gelijk aan die der vorige markten. — Jonge … veel ter markt; in deze bestond wederom veel vraag, voorna… lijk naar veerzen, om op te zetten, en werd in deze soorten … buitengewoon vlugge handel gedreven. — Kalveren niet veel … gevoerd.

In schapen was nog al een tamelijke aanvoer, maar de … del was tegen vorige prijzen niet vlug. — Varkens meer de… stuks ter markt, en gretig werd hierin tegen vorige prijzen … del gedaan. — Geslagte varkens veel ter markt en hiervoor … den zeer hooge prijzen bedongen. De 100 Ned. ponden we… verkocht van *f* 56 tot *f* 63.

WINSCHOTEN, 21 *November*. Heden was alhier een ta… lijke markt van hoornvee, en de verkoop ging vrij vlug; … bestond veel vraag naar vette runderen, die ook voor goede pr… werden verkocht. — Kalf- en vaalmelkkoeijen als voren.

KOLLUM, 21 *November*. Op de veemarkt heden alhier … houden heerschte nog al eenige levendigheid. De vette rund… gingen vlug van de hand tegen 17 tot 22 cent de 5 ons. … vaalmelkkoeijen werden verkocht van *f* 70 tot *f* 90, *f* 100 … enkelen iets hooger. Kalfkoeijen van *f* 55 tot *f* 80, *f* 90 … hooger.

AMSTERDAM, 21 *November*. De markt was zeer leven… 283 vette runderen werden aangevoerd, golden *f* 170, *f* 180 … *f* 150; 214 melk- en kalfkoeijen met graagte voor *f* 140, *f* … en *f* 100; 242 vette varkens voor 48 en 50 cents het Ned. … schapen *f* 24, *f* 22 en *f* 20; magere varkens en graskalveren … den er niet aangevoerd.

LONDEN, 19 *November*. De weêrsgesteldheid zeer gun… zijnde, was de vraag naar runderen redelijk goed, doch die … schapen gering. Prima Schotsche runderen bedongen ferm 4 … 6 d. per steen. Kalveren van de beste kwal. 4 sh. 8 d. en … ferieure 3 sh. 8 d., zijnde 2 d. per steen avans. Schapen … 5 sh. 2 d. Varkens werden goed verkocht tot 3 sh. 6 d. à 4 sh.

LONDEN, 21 *November*. De aanvoer van het continent … deze week matig en bestond in: 297 ossen, 328 koeijen, 241 kalveren, 243 varkens en 3004 schapen. In het begin van de markt was de … ming voor alle soorten flaauw, maar later ging alles goed … vorige noteringen.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 23 *November*.

NEDERL. Werk. Schuld 2½ pCt. 61, 61⅛, … Dito Dito 3 pCt. 73⅜, 73⅝, 73⅝; Dito Dito 4 pCt. … $92\frac{5}{16}$, 92¼; O. I. Leening 4 pCt. $92\frac{5}{16}$; Handelmaatschappij … 4½ pCt. 126¾; Haarlemmermeer 5 pCt. 100½. — BELGIË … bij *Rothschild* 2½ pCt. 50. — SPANJE, Onbep. St. … 21½, 21⅝, 21½; Dito 3 pCt. 41⅝; Dito Binnenl. à 6/m. 3 … $40\frac{11}{16}$, $40\frac{13}{16}$, 40¾; Coup. Bewijzen $5\frac{7}{16}$, $6\frac{3}{16}$, 5½; Am… Schuld 4¾, $4\frac{13}{16}$. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. … 36¼, $36\frac{1}{16}$.

RUSLAND, Obl. 1828 en 1829 5 pCt. 103⅛, 103¼; … bij Dito 1831 en 1833 5 pCt. 94⅝; Dito 4½ pCt. 95, … Dito bij *Hope* 4 pCt. 89¾; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 … 88⅝; Dito bij id. 5de Serie 4 pCt. 88; Certific. te … burg 5 pCt. 100¾; Inschr. in Assign. 6 pCt. 69¼; Cert… Dito 6 pCt. $69\frac{9}{16}$. — POLEN, Aand. met Loten v. … *f* 157½. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. $75\frac{11}{16}$, … 1852 5 pCt. 75⅝; Dito Nieuwe 1847 2½ pCt. 39, 39⅛; … 1851 en 1852 2½ pCt. 39, $39\frac{1}{16}$; Dito Nieuwe 5 pCt. … 90½, 90⅜; Met. La. B. 5 pCt. 90⅜, ½, ⅜; N. Weener L… v. 250 fl. 352, 353; Orig. Amerk. Bank-Actien 3½; B… pCt. 94¾; Mexik. 23½, ½, ⅜; Peru 4½ pCt. 69; Gren. … $7\frac{15}{16}$, $8\frac{1}{16}$; Venez. 3¾ pCt. 31¾; Handelm. kontant 126…

Bij geringe affaire waren heden Holl. fondsen nagenoeg … teren. — Van vreemde effekten waren Spaansche goed pr… dend, bij vrij levendigen handel in 1 pCts. — Portug. … na eenige dobbering, een weinig lager dan gisteren. — … meer aangeboden, op de lager afkomende koersen derzelve … Londen van heden. — Overigens leverde de markt niets be… rijks op.

Venez. Onb. St. 3¾ pCt. 30½, ⅜; Gren. Onb. St. 2½ … $18\frac{15}{16}$; Mexic. Onb. St. 23⅛, ⅜, ¼.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. $61\frac{1}{16}$; Spaansche 1 pCt. … 21½; Binnenl. 3 pCt. 40¾; Metall. 5 pCt. 75¾.

Koers van het Geld: Beleening 3, ¼; Prolong. 3¾, 4; Disconto 3 pCt.

ADVERTENTIEN.

[...]EL TOT AFSCHAFFING VAN DEN [...]IJNS op het GESLAGT EN VAN HET [...]ONNEGELD DER ZEESCHEPEN.

[...]ETENEN VAN GRONINGEN, die dit **voorstel van negen Leden der Tweede** [...] zijn toegedaan en hetzelve door de indiening van een

[...]DRES VAN AANPRIJZING

[...] ondersteund te zien, zullen op HEDEN, [...] den 25sten dezer, des avonds te half acht, in [...] van **LEOPOLD**, aan 't Winschoterdiep, gevinden, om met eenige voorstanders dezer zaak [...]gen over den inhoud van zoodanig Adres, het[...] te stellen en te onderteekenen, ten einde het ver[...] spoedigste worde opgezonden.

[...]WELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

Getrouwd:

Mr. **J. OFFERHAUS**
met
E. S. SLOT.

[...], 21 November 1853.

[...]rouwd:

W. J. JANSEN
met
S. HUISINGA.

[...], 23 November 1853.

[...] kennisgeving.

[...]ilen van eene DOCHTER B. HESSELINK, [...]

JB. HESSELINK, Az.

[...], 17 November 1853.

[...] beviel voorspoedig van eenen welgeschapen [...] GRUIDA H. BOUMAN, geliefde Echtgenoot van

H. H. HOLTMAN.

[...] 23 November 1853.

[...]ONINGEN, 11 November 1853. Heden overleed [...] kortstondige ziekte, Vrouwe MARIA CORSTAR LICHTENVOORT, Wedw. wijlen den Gestrengen Heer Mr. J. H. NAUTA, in den [...] van ruim 81 jaren.

In den avond van den 22sten November 1853, on[...] acht uur, overleed te *Assen* de HoogWelGeboren Mr. GUSTAAF WILLEM VAN DER FELTZ, [...] *het Provinciaal Geregtshof van Drenthe.* [...]llen geene uiterlijke teekenen van rouw worden [...]

[...] *kennisgeving.*

Heden avond overleed, na een langdurig lijden, [...] geliefde Moeder en Behuwd-Moeder GEESSIE [...], Wedw. wijlen JAKOB SWIERS, in den ouderdom van ruim 75 jaren.

[...]SEEB, 22 November 1853.

J. J. SWIERS.
In aller naam.

[...]RGEN TE BEZIEN,

[...] ten Huize van **R. J. SCHIERBEEK**, in de Guldenstraat, de fraaije COLLECTIE

BOEKEN,

[...] vele **zeldzame Werken**, ten deele nagelaten [...] WelEd. Gestr. Heer Mr. **A. A. GANDER[...]**, te *Groningen*; alsmede de **PLATEN, [...]DERIJEN, LIEFHEBBERIJEN** en [...]**TEITEN, PHYSISCHE TOESTEL[...] MUZIJKINSTRUMENTEN, BOE[...]KASTEN ENZ.**, aldaar te verkoopen den 28sten [...] e.k. en vervolgens, volg. CATALOGUS, à 10 [...] bekomen.

ALMANAK VOOR

[...]DBOUWERS EN VEEHOUDERS,

[...]**1854**, bevattende vele **nuttige zaken** om [...] **Landbouw** en **de Veeteelt** de **meeste** [...] te kunnen trekken; 8ste Jaargang; 30 Cents. [...] en aangename Jaarboekje, waartoe de Heeren [...] **HALL, BERGSMA, BLAAUW, [...]AN** en anderen bijdragen leverden, wordt Land[...] en Gebruikers bij vernieuwing, aanbevolen, daar [...] zeker meer dan 30 Cts. voordeel kan opleveren. [...] der 6 vorige Jaargangen is 15 Cts.

[...] Uitgever **H. EEKHOFF**, te **Leeuwar[...]** [...] nog Exemplaren te bekomen van:

[...]**AUW, VEEFOKKERIJ.** Verhandeling [...] het **Bevruchten** van de **Koeijen** en de [...] tegen het **niet opnemen** van het **Kalf.**

[...]**HOFF, Beknopte Geschiedenis van [...]LAND**, in Hoofdtrekken. *f* 4.20.

[...] **Geschiedkundige Beschrij[...]** [...] **LEEUWARDEN**, met Platen en Kaar[...]ten. *f* 7,80.

[...] **Bijzonderheden** uit de **Jeugd** [...] beroemden Hoogleeraar **BORGER.** 40 Cts.

[...]**SMINIA, Vervolg** op de **Naamlijst** [...]manen, 1816–1851. 60 Cts.

[...]ing uit de **Ned. berijming der** [...], in Karton 60 Cts., Schooldruk 30 Cts.

[...]NGRIJKE BOEKVERKOOPING.

Op MAANDAG den 5den December e.k. en [...]ende dagen, zal de Wedw. D. R. VAN [...]MESKERKEN, Boekh. te *Tiel*, publiek [...] verkoopen: Eene verzameling van **BOE[...]**, **[...]PLATEN, KAARTEN, MUZIJK, ENZ.** [...]ALOGUS is, zoo lang de voorraad strekt, op [...] à 10 Cents te bekomen, zoo ook bij [...] J. BORLEFFS, Boekh. te *Amsterdam.*

[...]STE AANBIEDING

VAN

[...]ELEN VAN DE HUISVRIEND

VOOR DEN

[...]minderden prijs van [...]EVEN GULDEN.

[...]genden bieden aan de Jaargangen **VI—X** van [...] Tijdschrift, tegen den uiterst geringen prijs [...] **GULDEN.** Prospectussen en Deelen ter [...] bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar.

[...] meenen hierbij nog bepaald de aandacht er [...] vestigen, dat zij reeds op den loopenden [...]gang geen Exemplaren meer hebben doen [...] voor het aantal inteekenaren benoodigd was [...] hebben dit evenmin te doen met de volgende [...], *zoo dat er van nu af geene nieuwe aanbieding* [...] *Huisvriend tegen verminderden prijs zal gedaan* [...] aanzienlijk en gevestigd debiet, dat thans van [...] tijdschrift bestaat, waarborgt hen, ook bij den [...]gen prijs van *f* 3.00 per Jaargang, dat zij zon[...] aanbiedingen de kosten ruimschoots kunnen [...].

[...]ening op den volgenden Jaargang kan bij alle [...]handelaren geschieden, alsmede bij de Uitgevers [...] ERVEN C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

Boekverkooping

IN HET REVENTER,

op MAANDAG den 12den December 1853 en volgende dagen, van eene *belangrijke* verzameling **GODGELEERDE, GESCHIED- en LETTERKUNDIGE WERKEN** enz., waarvan de inhoud van Pag. 1—13 van de Catalogus is nagelaten door wijlen den WelEerw. zeer Gel. Heer D. R. JONKER, in leven Predikant te *Wagenborgen*, — voorts eener collectie **MEDISCHE WERKEN, PRAEPARATEN, INSTRUMENTEN ENZ. ENZ.** ten deele nagelaten door den WelEd. Heer J. MEIJER, in leven Med. Doct. te *Groningen.*

De CATALOGUS is binnen kort te bekomen bij den Verkooper

J. DOESBURG, —
Oude Kijk-in-'t Jatstraat.

LET WEL!

Belanghebbenden worden verwittigd, dat de **RENTEN** van **INSCHRIJVING** in het **GROOTBOEK** der **NATIONALE SCHULD** van 2½ %, 3% en 4%, vroeger uitbetaald door den Heer L. U. RENGERS, van af den 1sten Jan. 1854 kunnen worden ontvangen ten KANTORE van den ondergeteekende, **zonder dat daartoe eene vernieuwing van Procuratie benoodigd is.**

GRONINGEN, 21 November 1853.
W. F. UNIA VAN NAERSSEN.

AANBESTEDING.

Het **GEMEENTEBESTUUR** van **NOORDBROEK** is voornemens aan te besteden:

Het leggen van een gedeelte Kunst- of Grindweg in het Dorp Noordbroek, ter lengte van plus min. 675 Ellen, met bijlevering van de daartoe benoodigde MATERIALEN.

Deze Aanbesteding zal geschieden op MAANDAG den 28sten November aanstaande, des namiddags te drie uur, in het GEMEENTEHUIS te *Noordbroek*, alwaar in tijds het BESTEK ter lezing zal liggen; — zullende op genoemden dag, van des morgens negen uur, AANWIJS in loco worden gedaan en nadere informatiën te bekomen zijn bij den BURGEMEESTER en bij den Opzigter van Publieke Werken A. VAN REES, te *Zuidbroek.*

Het Gemeentebestuur voornoemd:
R. A. CLEVERINGA.
De Secretaris:
S. G. NOORDING.

DE VERKOOPING VAN PANDEN,

welke in de Maanden AUGUSTUS, SEPTEMBER en OCTOBER 1852 in de BANK VAN LEENING te *Groningen* zijn *verzet*, en geteekend met de Letters **X, IJ, Z**, zal plaats hebben op WOENSDAG en DONDERDAG den 14den en 15den DECEMBER.

⁂ Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op WOENSDAG den 7den December 1853, des avonds te 7 uur, ten Huize van den Kastelein J. H. EEKHOFF, aan de Groote Markt te *Groningen*, in tegenwoordigheid van den REGTER van het Kanton *Groningen*, publiek worden verkocht:

I. Eene wel ter nering staande BEHUIZING met KELDER er onder, get. E 23 rood, zijnde eene ***KOEK- en BANKETBAKKERIJ***, staande op eigen grond, Oostzijde in de Heerestraat, tegenover het Koude Gat, te *Groningen.*

II. Eene ruime BEHUIZING met WOONKELDER er onder, get. F 83 rood, staande Westzijde in de Pelsterstraat, nabij de Vischmarkt, te *Groningen*, wordende door N. MULDER bewoond; beide perceelen in eigendom toebehoorende aan Mejufvrouw de Wedw. J. H. TAMELING en ZOON.

Om te aanvaarden den 1sten Mei 1854. Te bezien daags vóór en op den Verkoopdag, des namiddags van 2—4 uur.

HOUT-BOELDAG.

Ten overstaan van Mr. **J. W. QUINTUS**, Notaris te *Groningen*, zullen, op DONDERDAG den 15den December 1853, des voormiddags te 10 uur, op de Plaats *LIJNWIJK*, van R. MARRINK, te *Kropswolde*, publiek worden verkocht: Ongeveer 250 **ZWARE EIKEN** en 150 **ZWARE DENNEN BOOMEN**, tot alle WERK geschikt.

Donderdag den 1sten December

1853, des voormiddags te 10 uur en vervolgens, zal, ten verzoeke van Mr. G. M. BUSMANN, Advokaat te *Groningen*, in kwaliteit van Curator in het Faillissement van E. J. MULDER, Anker-, Grof- en Hoefsmid te *Sappemeer*, publiek, voor en in diens Behuizing aldaar, worden verkocht de tot dien Boebel behoorende **ROERENDE GOEDEREN**, als:

EIKENHOUTEN KABINET, PULPITRUM, HALVE KASTKLOK, TAFELS, STOELEN, KOPER, TIN, STEENGOED, BEDDEGOEDEREN, KLEEDEREN, SMIDSGEREEDSCHAPPEN, waaronder een AAMBEELD, BLAASBALG ENZ. — Voorts de **OPSTAL** van eene **SMEDERIJ** op Afbraak, staande en gelegen achter de Behuizing van E. J. MULDER, te *Sappemeer;* zullende deze Opstal worden verkocht des namiddags te 2 uur.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

VERKOOP VAN EEN

NIEUW SCHEEPSHOL.

De Notaris **BRANDSMA**, zal, op ZATURDAG den 3den December 1853, des namiddags te 1 uur, ten Huize van H. ROBROCH, Kastelein te *Ezumazijl*, onder *Anjum* (Prov. *Friesland*), publiek verkoopen:

Een nieuw **TJALK-SCHEEPSHOL**, groot 26 Roggelasten, lang 16.3 Ell., wijd 4 Ell. en hol naar rato, met ROER en ZWAARDEN, zoodanig is liggende aan de Scheepstimmerwerf te *Ezumazijl.*

⁂ Mr. **H. VAN BOLHUIS**, Notaris en Procureur te *Leens*, zal, ten verzoeke van de Erven TONNIS JANS DIJKHUIS, te *Zaurdijk*, op MAANDAG den 5den December 1853 des namiddags te 4 uur, ten Huize van den Kastelein J. D. POLL, te *Leens*, publiek te Koop presenteren:

Eene **BOERENPLAATS**, zijnde eene BEHUIZING en SCHUUR, met de VASTE, ALTIJDDURENDE, ONOPZEGBARE EN IN ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van derzelver *Erf, Tuin* en bijbehoorende uitmuntend beste *Bouw- en Weilanden*, te zamen groot 11 Bunders, 53 Roeden en 30 Ellen, doende jaarlijks tot huur *f* 66—15; staande en gelegen te *Zaurdijk.*

Mr. H. VAN BOLHUIS.

⁂ Mr. **H. P. WICHERS**, Notaris te *Leek*, gedenkt, ten verzoeke van den Heer A. G. METZLAR, te *Leeuwarden*, op WOENSDAG den 7den December 1853, des voormiddags te elf uur, in het GEMEENTEHUIS te *Leek*, publiek te veilen en verkoopen:

EENE FRAAIJE BEHUIZING,

waarin 2 ruime VOORKAMERS, KEUKEN, WASCHKAMER, LOODS, KELDER, PUT- en REGENBAK, met TUIN, te zamen groot 5 R., 10 E., staande en gelegen aan de Nieuwe Streek te *Leek*, doende jaarlijks tot grondpacht *f* 7—50; Kadastraal bekend onder Sectie D, No. 93. — Zijnde zeer geschikt tot ***ALLERLEI AFFAIRES.***

⁂ Na het bekomen van Regtsautorisatie, zullen, ten verzoeke van de Erven wijlen GERRIT VASTER en ANKE HINDRIKS ZUIDERHOEK, in leven Echtl. te *Leek*, op nader te bepalen tijd en plaats, publiek te koop worden gepresenteerd:

Alle de **VASTE GOEDEREN**, welke door gezegde Erflaters zijn nagelaten, en breeder bij de definitive Annonces zullen worden gespecificeerd.

LEEK, 21 November 1853.

Mr. H. P. WICHERS, *Nots.*

VERHURING VOOR DRIE JAREN,

op WOENSDAG den 7den December 1853, des voormiddags te elf uur, in het TOLHEK te *Zuidwolde*, van eene **BOEREN BEHUIZING** en **SCHUUR**, no. 43, *DE ZUIDWENDING*, 1½ B. BOUWLAND, plus min. 7 B. GROENLAND, alles bij perceelen gelegen onder *Zuidwolde;* toebehoorende aan de Kinderen van wijlen HARM R. LUBBERS.

Mr. A. J. VAN ROIJEN,
Notaris.

⁂ Mr. **J. C. VAN SLOOTEN**, Notaris te *Veendam*, gedenkt, op DONDERDAG den 8sten December 1853, des avonds te 6 uur, ten Huize van den Logementhouder E. J. DUINTJER, te *Veendam*, ten verzoeke zijner PRINCIPALEN, publiek te verkoopen:

Het **NEDERLANDSCH**

SCHOONER KOFSCHIP

DE ALEXANDER, in 1841 nieuw uitgebouwd, groot 127 Tonnen; met al deszelfs OPGOEDEREN en TOEBEHOOREN, zooals hetzelve is bevaren door Kapt. JAN SIMONS BAKKER, en thans is liggende te *Amsterdam*, aan de Werf van J. C. CEUVEL.

De INVENTARIS der Opgoederen zal ten Kantore van den Notaris en ten Huize van Verkoop in tijds ter lezing liggen.

Attentie.

De Weduwe en Erven wijlen JAN P. BUURMA zijn voornemens, in veiling te verkoopen:

Eene **BOEREN BEHUIZING** en SCHUUR met de VASTE in ALLE LINIËN VERERVENDE BEKLEMMING van pl. m. 54 Bunders Land, de *OOSTERHEERD* genoemd, tot huur doende *f* 1070—00, staande en gelegen op den *Oostwolderpolder*, Gemeente *Niewolda*, in gebruik bij JAN DERKS BUURMA.

Zulks op MAANDAG den 12den December 1853, des avonds te 5 uur, ten Huize van den Kastelein JAN D. BUURMA, onder *Winschoten*, ten wiens Huize de Voorwaarden van Verkoop in tijds ter lezing zullen liggen; — zijnde tevens nader onderrigt te bekomen te *Winschoten* bij

F. R. FOLKERS.

⁂ De Kinderen en Erfgenamen van wijlen ABEL K. RUIBINGH, in leven Grutter te *Winschoten*, zijn voornemens, ter verkoop aan te bieden, de navolgende, te *Winschoten* gelegene Goederen, als:

I. Eene BEHUIZING en SCHUUR, zijnde eene ***GRUTTERIJ***, staande en gelegen aan het Kerkhof, thans in gebruik bij N. STUUR.

II. Eene daaraclter gelegene HUISPLAATS.

III. Een TUIN, gelegen in den Weversborn; in 2 Gedeelten.

IV. De BEKLEMMING van 2 Bunders Land, bij de *Haffelte*, zullende tot huur doen *f* 50—00.

V. Den EIGENDOM van dien.

Zulks op ZATURDAG den 17den December 1853, des avonds te 5 uur, ten Huize van den Kastelein K. FOLKERS, te *Winschoten.*

Nader onderrigt te bekomen te *Winschoten* bij

F. R. FOLKERS.

Op WOENSDAG

den 14den December 1853, des morgens te 10 uur, ten Huize van H. OOSTING, te *Nieuw-Buinen*, Gemeente *Borger*, zal, ten overstaan van Mr. **L. KNIPHORST**, Notaris te *Emmen*, publiek worden geveild: De **ERFPACHT** van de **ONDERGRONDEN** van twee VEENPLAATSEN, No. 9 en 12, aan den Noordkant van de Markte van *Buinen*, alsmede ter vergraving worden verhuurd: ongeveer elf Bunders, vijftig Roeden zoogenaamd **HARDVEEN** aanwezig op de bovenvermelde plaatsen No. 9 en 12, in vijftien perceelen of putten gewone Veenmaat, ten verzoeke van den Heer F. BORGESIUS, Burgemeester te *Pekela.*

L. KNIPHORST.

⁂ Mr. **B. HAITZEMA VIËTOR**, Notaris te *Winschoten*, gedenkt, ten verzoeke van de Erven wijlen de Weduwe E. BOTJES, op WOENSDAG den 14den December 1853, des avonds te 5 uur, ten Huize van de Weduwe H. W. K. VAN INGEN, te *Nieuwe Schans*, in openlijke veiling te verkoopen:

I. Eene **BEHUIZING** met daarbij behoorenden GROND en SCHUUR, staande en gelegen aan de Voorstraat te *Nieuwe Schans.*

II. De VASTE, ALTIJDDURENDE BEKLEMMING van 16 Bunders, 84 Roeden, 90 Ellen Land, Oostwaarts te *Beerta* gelegen, doende jaarlijks op den 1sten November tot vaste huur *f* 216—00.

III. Den EIGENDOM van 4 Bunders, 99 Roeden, 10 Ellen Land, in de Noorderwupping onder *Winschoten* gelegen, onder beklemming in gebruik bij EPPO J. BRONDS, voor eene jaarlijks op Michiel verschijnende huur van *f* 80—00.

IV. Den EIGENDOM van eenig Land te *Oostwold* gelegen, onder beklemming in gebruik bij de Erven E. BOTJES, voor eene jaarlijks op Martini verschijnende huur van *f* 43—36.

V. Den EIGENDOM van ongeveer 2 Bunders Land, in het zoogenaamde *Meerland*, onder *Noordbroek* gelegen, onder beklemming in gebruik bij de Kinderen van wijlen EPPO H. BUITENMAN, voor eene jaarlijks op Martini verschijnende huur van *f* 24—00.

VI. $^{35}/_{64}$ AANDEEL in het SCHOONER KOFSCHIP *ALIDA PETRONELLA*, bevaren door JAN B. POTJEWIJD.

Mede zal alsdan ter verkoop worden gepresenteerd:

I. De EIGENDOM van eene *Behuisde Boerenplaats*, te *Hoorn*, onder *Wedde* gelegen, groot 40 Bunders, 42 Roeden, 80 Ellen, onder beklemming in gebruik bij H. H. BEHLING en Vrouw, voor eene jaarlijks op den 1sten Mei verschijnende huur van *f* 140—00.

II. De EIGENDOM van 4 Bunders, 87 Roeden *Behuisd Land*, te *Klein Ulsda* gelegen, onder beklemming in gebruik bij de Weduwe TEELE JANS HINDRIKS, voor eene jaarlijks op Martini verschijnende huur van *f* 60—00.

De Verkoopconditiën zullen in tijds ter lezing liggen ten Verkoophuize en, met de Eigendomsbewijzen, ten Kantore van den Notaris

B. HAITZEMA VIËTOR.

*** In de maand DECEMBER eerstkomende, tijd en plaats nader te bepalen, gedenkt J. L. PEITZ, onder inwachting van de vereischte regterlijke autorisatie, publiek te verkoopen:

Eene wel ter neringstaande **KOOPMANSBEHUIZING**, met afzonderlijke **SCHUUR** of **BERGPLAATS**, benevens aanhoorigen **TUIN**, staande en gelegen vooraan in de Langstraat te *Winschoten*. — Om te aanvaarden den 1sten Mei 1854.

B. HAITZEMA VIËTOR, *Notaris*.

*** Mr. **M. DE MUINCK**, Notaris te *Grijpskerk*, gedenkt, ten verzoeke en ten Huize van K. J. DE POEL en Vrouw, te *Grijpskerk*, op WOENSDAG den 14den December 1853, des namiddags te vier uur, publiek te verkoopen:

I. Eene aanzienlijke **BEHUIZING**, no. 50 A, met derzelver ERF, zijnde eene **HERBERG**, voorzien van ruime VERTREKKEN, SCHUUR, STALLING en DOORRID, eigen grond, groot 16 Roeden.

II. Een' **PEL- en ROGGEMOLEN**, met diens ERF en TUIN, groot 20 Roeden en 20 Ellen, eigen grond; — alles staande en gelegen aan den Straatweg te *Grijpskerk*.

*** Mr. **M. DE MUINCK**, Notaris te *Grijpskerk*, zal, ten verzoeke en ten Huize van de Kinderen van wijlen TJERK JANS BOERSMA en Vrouw, te *Grijpskerk*, op DONDERDAG den 22sten December 1853, des namiddags te 3 uur, publiek verkoopen:

I. Eene aanzienlijke nieuw getimmerde **BEHUIZING**, no. 69 A, het *GEMEENTEHUIS*, met derzelver ERF, zijnde eene neringrijke **HERBERG**, voorzien met ruime VERTREKKEN, SCHUUR, STALLING en DOORRID, eigen grond, groot 18 R. en 50 Ellen, staande en gelegen aan de Straat, nevens de Kerk, te *Grijpskerk*.

II. Het REGT der VASTE BEKLEMMING van 2 B., 82 R. en 80 Ellen best oud *Groenland*, gelegen in twee stukken, onmiddellijk achter perceel één, jaarlijksche vaste huur *f* 35 — 00.

*** Na bekomene autorisatie, zal, ten overstaan van den ondergeteekenden Notaris, ten verzoeke van de Kinderen van wijlen K. J. GAARKEUKEN en A. K. DE POEL, in leven Echtelieden en Landbouwers op *de Waarden*, in het midden van de maand December 1853, publiek worden verkocht:

I. Eene **BOERENPLAATS**, no. 173 A, bestaande in eene BEHUIZING en SCHUUR, met het REGT der VASTE BEKLEMMING van derzelver Erf en Landerijen, groot 17 B., 20 R. en 80 Ellen, jaarlijksche vaste huur *f* 160 — 00.

II. Het REGT der VASTE BEKLEMMING van 6 B., 17 R. en 70 Ellen Land, de *OSSEWEIDEN* genoemd, jaarlijksche vaste huur *f* 60 — 00.

III. Het REGT der VASTE BEKLEMMING van 5 B. en 15 Roeden Land, jaarlijksche vaste huur *f* 50 — 00.

IV. Het REGT der VASTE BEKLEMMING van 3 B., 48 R. en 90 Ellen Land, jaarlijksche vaste huur *f* 25 — 00.

V. Den EIGENDOM daarvan.

VI. Het REGT der VASTE BEKLEMMING van 4 B., 42 R. en 30 Ellen Land, jaarlijksche vaste huur *f* 25 — 00.

VII. Den EIGENDOM daarvan. — Alles staande en gelegen op *de Waarden*, onder *Niezijl* en onder *Grijpskerk*.

Mr. M. DE MUINCK.

*** Mr. **C. HARTMAN BUSMANN**, Notaris te *Sappemeer*, zal, op DONDERDAG den 15den December 1853, des avonds te 5 uur, ten Huize van P. A. HOVEN, Kastelein te *Kropswolde*, publiek te koop presenteren in beklemming en eigendom: 9 B., 58 R., 40 E. WEIDE- en HOOILAND, gelegen te *Kropswolde*, zullende tot huur doen *f* 40—00; in eigendom bezeten bij wijlen REINT M. SLUIS, overleden te *Kropswolde*, en 90 R., 20 E. LAND, gelegen in de Leine, onder *Kropswolde*, van den Heer S. MEIHUIZEN, S.z., te *Hoogezand*.

Mr. C. HARTMAN BUSMANN.

*** De Notaris **J. J. DE BLÉCOURT**, te *Wildervank*, zal, ten verzoeke van de Weduwe en Erfgenamen van wijlen R. J. HITZE, te *Veendam*, op DONDERDAG den 15den December 1853, des avonds te zes uur, ten Huize van den Logementhouder W. J. BAKKER, in het Gemeentehuis te *Veendam*, publiek veilen en verkoopen:

Eene **BOEREN BEHUIZING en SCHUUR**, get. no. 136, TUIN, APPELHOF en twee opstrekkende plaatsen LAND, naast elkander gelegen, te zamen groot 28 Bunders, 17 Roeden en 60 Ellen, alles staande en gelegen aan het Oosterdiep, nabij de Kerkelaan te *Veendam*.

Een gedeelte der Kooppenningen kan daarover beleend blijven.

*** Mr. **J. D. TRESLING**, Notaris te *Scharmer*, gedenkt, op ZATURDAG den 17den December 1853, des avonds te vijf uur, ten Huize van den Kastelein W. E. BOSMA, te *Schildwolde*, ten verzoeke van J. H. STEENHUIS en Vrouw, publiek te veilen en te verkoopen:

Eene BEHUIZING en SCHUUR, geteekend no. 99, met derzelver HEEM, TUIN en BOUWAKKER, te zamen groot 55 R., 40 El., doende jaarlijks tot vaste huur *f* 21—00, zijnde eene neringrijke **BAKKERIJ**, staande en gelegen aan den Grindweg te *Schildwolde*.

Mr. J. D. TRESLING.

HOUTVERKOOPING.

Mr. **H. GUICHART ABRESCH**, Notaris te *Zuidhorn*, zal, ten verzoeke van den Heer Mr. A. GELDERMAN, te *Zuidhorn*, op MAANDAG den 19den December e.k., des voormiddags precies te 10 uur te beginnen, op daartoe voor Boelgoeds-Conditiën verkoopen:

Ongeveer 400 op Stam staande zware **EIKEN BOOMEN**, staande ten Noorden van den HUIZE *HANCKEMA*, te *Zuidhorn*.

Mr. H. GUICHART ABRESCH.

TE HUUR OF UIT DE HAND TE KOOP:

Een neringrijke **WINKEL en BAKKERIJ** met deszelfs HEEM en TUIN, staande en gelegen in de Gemeente *Hoogezand*.

Informatiën zijn te bekomen bij J. KROOS, J.z., Klerk te *Hoogezand*.

UIT DE HAND TE KOOP:

Ongeveer 3 Bunders **VRIJ EIGEN BOUWLAND**, zijnde een stuk Grond van de Plaats *Veenhuizen*, onder *Noordbroek*. Te bevragen bij de Eigenaars P. MIDDEL, te *Noordbroek*, of J. K. MULDER, te *Sappemeer*. Ook kan hetzelve worden gekocht, **vrij of onder beklemming**, bij **gedeelten tot Heemsteden**.

OP AANNEMELIJKE VOORWAARDEN TE HUUR OF TE KOOP:

Het **VEERHUIS** van *Appingedam* en van *Slochteren*, staande aan het Damsterdiep. Te bevragen bij H. PLUIMKER, in de Korenstraat, door wien mede TE KOOP wordt aangeboden: eene **HALVE TREKSCHUIT**, varende van *Groningen* op *Ulrum* en *Uithuizen*, *vice versa*.

G. COPINGA,

in **GALANTERIËN, BYOUTERIËN ENZ.**, aan de Groote Markt, heeft ontvangen uit *Parijs*, *Londen* en *Berlijn*: vele ARTIKELEN van **KUNST** en **SMAAK**, zeer geschikt voor **ST. NICOLAAS GESCHENKEN**, met welke bovengenoemde zich vriendelijk in de begunstiging van het geëerde Publiek aanbeveelt.

Sint-Nikolaas.

Gelijk vroeger, in eene KAMER uitgesteld eene mooije sortering **SPEELGOEDEREN**; ook heb ik vele **fijne GOEDEREN** op nieuw ontvangen; verzoek gunst en rekommandatie.

J. KAMPEN, O. Ebbingestr.

De Wedw. P. NILSSON,

in de Oude Ebbingestraat, berigt hare Begunstigers, dat zij ruim voorradig heeft **VILTEN en ZIJDEN HOEDEN** en **PETTEN, CACHENEZ, HANDSCHOENEN**, WITTE en GEKLEURDE **BOUFFANTES, ENZ.** Zich hiermede vriendelijk aanbevelende.

SCHOONHEIDS-ZEEP,

tot bevordering en verfraaijing van eene schoone frissche Gelaatskleur en blank zacht vel. Ieder, die er aan gelegen is zijne Gelaatskleur te bevorderen, koope deze ZEEP. De weldadige gevolgen daarvan zal men tot zijne vreugde aldra ondervinden. Zij wordt door een' aan een der eerste Hoven van *Europa* geaccrediteerd beroemd Geneesheer van Kruiden bereid, neemt de geel gebruinde, bleekvale kleur al spoedig weg, de Zomersproeten, vlakjes, vinnen enz. en draagt ongemeen veel bij tot bevordering van eene schoone tint. Alle Geneesheeren zullen bij gebruik en onderzoek eenstemmig dezelve moeten vinden „rekommandabel voor oud en jong." — Voor de Provincie en Stad **Groningen** verkrijgbaar gesteld bij Mej. GOUDSCHAAL, Kijk-in-'t Jatstraat.

NB. Het PAKJE met aanwijzing tot gebruik **een Gulden**, voldoende voor *zes maanden*.

De ondergeteekende berigt door deze aan zijne geëerde Begunstigers, dat de **TABAK** No. 1, ROOD WAPEN, met **5 Ct.** per Nederl. ℔ is **verhoogd**, en nu gesteld is voor WINKELIERS op **50 Ct. het Nederl. ℔.**

GRONINGEN, 24 November 1853.

F. F. PFEIFFER, *Brugstraat*.

BESTE BLAAUWE KASTDRUIVEN,

te bekomen bij W. KEULEN, aan de Kruidgracht.

OESTERS

Heden is weder gearriveerd een Schip met **VERSCHE OESTERS**. Bij veel betere kwaliteit is de prijs dezelfde gebleven, **nl. het honderd à *f* 1,30.**

Wed. W. Schut

heeft de eer te berigten, dat zij, ... jaarsbezending **HOROLOGIEN** ... *Zwitserland* ontvangen hebbende ... aanzienlijken voorraad GOUDEN en ...

HOROLOGIE...

in alle soorten kan aanbieden, alle uit... **kwaliteit en fraaiuitterlijk** en tot zeer ... zen; terwijl aan de ten haren Huize gevestigde ... GIEMAKERIJ steeds gelegenheid bestaat tot ... **STELLEN** van alle soorten van **Uurwerk...**

Wijders, dat zij ruim voorzien is in **Gouden** en ...

BYOUTERIE- EN ANDERE ARTIK...

waarbij zeer fraaije **PARURES**, **HORO...** **KETTINGEN**, **enz.**; **THEESERV...** **KOFFIJKANNEN** en vele andere ... van **smaak en huishoudelijk gebruik...**

Zij beveelt zich ten vriendelijkste in de begunst... het geëerde Publiek.

GRONINGEN, 24 November 1853.

Bij den ondergeteekende zijn ... krijgbaar **BOUQUETJES** ... aanstaande Bal.

GRONINGEN, 24 November 18...

H. OPTEN, *Bloem...*

*** Bij **E. DE BOER & ZONEN**, ... *FICEERDE KOLLEKTEURS* te *Groningen*, ... de **222**ste *STAATSLOTERIJ* (waarvan de Eer... Maandag den 19den December 1853 zal beginnen) ... **LOTEN** volgens *Prijs-courant* te bekomen.

BELANGRIJKE UITVINDING VOOR WASCH... WEN, STIJFSTERS EN PLOOISTER...

STIJFSEL-GLAN...

EEN deel van dit Poeder op **ACHT** dee... met elkander opgelost, maakt het Strijken ... kelijker, het IJzer loopt glad en gemakkelijk ... Goed heen, de Strijkster kan eens zooveel ... het Goed krijgt een' mooijen glans en wordt ...

Het wordt in Zakjes van 2 Lood, oud gewigt ... voor 13 Cents, in het **VERKOOPHUIS** ... kende Dépôts. Deze hoeveelheid is berekend op ... Stijfsel, oud gewigt.

CAULIER'S ZEEP...

Met deze **ZEEP** kunnen alle gekleurde Stoff... DE, KATOEN en WOL gewasschen worden zo... Stof lijdt of de kleuren veranderen; ook de teede... verschieten niet.

In het bijzonder verdient hierbij bemerkt te ... zij alle VET- en OLIEVLEKKEN zeker en ... wegneemt.

Bij het gebruik wordt het Goed eerst met ... vochtigd, dan op de gewone wijze gewasschen en ... of tusschen linnen doeken gedroogd.

Is te verkrijgen in het **VERKOOPHU...** bekende Dépôts voor **25** Cents het Stuk.

Te *Amsterdam* in het VERKOOPHUIS; te ... P. A. VAN GORCUM; te *Groningen* bij C. ... te *Meppel* bij J. M. BARTH; te *Pekela* bij ... BRUGGE; te *Veendam* bij S. SAVENYE; te ... bij G. WASMAN; en in de bekende Dépôts in ... Steden.

Op een GRAANKANTOO... Stede wordt gevraagd: een ... **DE**, die, behalve met ... WERKZAAMHEDEN, ook ... ONTVANGEN en AFLEVEREN van GRANEN ... Adres met *gefrankeerde* en geteekende brie... BUREAU dezer COURANT, onder letter C.

*** Nieuwe Uitgaven van **VAN DRUTEN EN BLEEKER**, te *Sneek*:

Keurige en Nieuwe Geschenken voor de Jeugd, en...

GOEVERNEUR, **Chinesche schimmen. — De Tooverlantaarn**; Vertellingen voor Ned. Jongens en Meisjes, met 6 gekleurde plaatjes, à *f* 1,15.

H. B. STOWE, **Een Kijkje in de Hut van oom Tom**, door Tante MARIE, voor hare Neefjes en Nichtjes. Met 8 keurige platen, à *f* 2,90.

Men vindt hierin de *geheele onverminkte* geschiedenis van **Oom Tom, St. Clare, Eva**, enz., maar daarentegen niet die van **George en Elise Harris**, enz.

Van eene **HOOGST AANZIENLIJKE OPLAAG** zijn bij de Uitgevers nog maar **ZEER WEINIGE** Exemplaren voorhanden.

GOEVERNEUR, **JONGENSPRET. — MEISJESVREUGDE**; Geschenk voor Hollandsche Jongens en Meisjes, met gekleurde plaatjes, in heel linnen, à *f* 1,30. — **DE ONDEUGENDE KINDEREN**; een vermakelijk Prentenboek met Rijmen, à *f* 1,25.

***P. VAN OS*, REIZEN DER ENGELSCHEN**, ter ontdekking eener Noordwestelijke Doorvaart door de Noordelijke IJszee naar den Stillen Oceaan, 2 dln., met 8 plaatjes, in heel linnen, à *f* 3,90.

H. ZSCHOCKE, **ZIET OPWAARTS**; Een Huisboek voor heilbegeerige Christenen, of de keurigste gedeelten uit de UREN AAN DE GODSDIENST GEWIJD, uit het Hoogduitsch door ***A. WINKLER PRINS***, 1—4 Afl., à 45 cts. de Afl.

LEVENSVRAGEN **over den weg des heils in Christus**, door ***S. HOEKSTRA*, Bz.**, Pred. te *Rotterdam*; een dl. in gr. 8vo, à *f* 3,00.

VAN BERKUM, **Antoinette B...** een Beeld uit de ... Geschiedenis der ... een dl. in gr. 8vo ...

SINCLAIR, **Beatrice, of de he... sche Jezuïten in E...** Uit het Eng. door *C. M. M...* 2 dln. in gr. 8vo, met 2 ... à *f* 5,60.

De Engelsche Bladen berigten, dat dit werk ... nog meer opgang maakt dan de **NEGERHU...** *geland*. — Meer dan

Honderdduize...

exemplaren zijn er aldaar in zeer ... weken verkocht.

BREMER, **Herinneringen aan ... blijf in Engeland**, ... van 1851. Uit het Engel... door *C. M. MENSING*; ... 8vo, *f* 2,00.

Er liggen in dit kleine boekje verborgen ... neer de Voorzienigheid het zegent; gelijk ... jaren eene lezing van des heeren **BAUMHAU...** *Mettray* zegende op eene zeldzame wijze. Da... ieder, die bij magte is om den prijs van dit ... zijn genoegen te besteden, aan, het te koopen ... in geen leesgezelschap mag ontbreken.

F. BASTIAT, **Staathuishoud... Harmoniën**, ... overgebragt door M... **MON VAN DER A...** in gr. 12mo, à *f* 6,00.

Den Uitgevers werd dezer dagen door een ... hand berigt: Met kracht beveel ik aan ieder ... ling der Harmoniën van **BASTIAT** aan ... mensch van opvoeding moet dat Werk in ... hebben. Moge een copieus debiet de uitgave ...

Misschien is er geen beter middel om helder... over de welvaart van alle klassen der maatsch... breiden, dan de lezing van dit Boek te bev...

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap: *Ter bevordering der Natuurkundige We...*

NOVEMBER **1853.**

DAGEN.	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER			VOCHTIGHEIDS-TOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.	
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.
13	762,82	759,90	758,59	0,5	1,7	1,9	0,91	0,88	0,93	O.Z.O.	O.t.Z.	O.Z.O.	betrokken	betrokken
14	756,06	754,42	753,80	1,0	1,7	1,5	0,97	0,97	0,95	„	O.Z.O.	„	„	„
15	754,68	754,87	755,94	1,4	4,5	2,8	0,93	0,92	0,97	Z.	Z.t.O.	Z.Z.O.	„	„
16	755,13	754,00	754,08	1,0	3,5	2,4	0,95	0,98	0,98	O.N.O.	O.	O.	helder	„
17	754,14	754,36	756,01	3,4	6,5	3,4	max.	0,93	max	O.	W.	W.Z.W.	mistig	bewolkt
18	759,90	761,12	763,29	2,2	6,5	2,5	0,98	0,93	0,97	Z.W.	Z.W.t.W.	Z.Z.W.	weinig bewolkt	„
19	765,62	765,23	765,32	-1,7	4,0	1,7	max	0,94	0,95	Z.t.W.	Z.t.W.	Z.t.W.	mistig	weinig bewolkt

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.

BIJVOEGSEL
tot de Groninger Courant van den 25sten November 1853, *no.* 94.

(*Vervolg der Nieuwstijdingen.*)

Tweede Kamer der Staten Generaal.

Zitting van Maanday den 21sten November.

Heden zijn ingekomen eenige verzoekschriften tot ondersteuning van het voorstel des heeren *Thorbecke* c. s., en een van de kamer van koophandel en fabrijken te Rotterdam, houdende beschouwingen over de bij dat voorstel voorgedragen afschaffing der tonnegelden.

Zijn ingekomen adressen van de volgende personen, om in aanmerking te komen bij de nominatie voor een lid der algemeene rekenkamer, als, de heeren: *den Beer Poortugaal*, gepensionneerd rijks ontvanger te Delft; *W. H. A. v. Hanswijk*, controleur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Arnhem; *A. F. L. Bichon van IJsselmonde*, lid der Prov. Staten van Zuid-Holland; baron *van Zuylen van Nyevelt* en *Engelbert van Bevervoorde*, gepensioneerd luitenant-kolonel. De namen dier personen zullen op de lijst der sollicitanten worden geplaatst.

Door de uitgevers van sommige dagbladen is schriftelijk medegedeeld, dat ook zij voornemens zijn bij voortduring aan de Kamer een exemplaar hunner courant aan te bieden en wel van de volgende: de *Amst. Courant*, de *Nederlander*, de *Haarlemsche Courant*. de *Zeeuwsche Courant*, de *Arnhemsche Courant*. *l'Echo Universel*, het *Dagblad van 's Gravenhage*, de *Overijsselsche Courant*, het *Weekblad van den Helder*, het *Goudsch Kronijkske* en de *Weegschaal*. — Voor kennisgeving aangenomen.

Aan de orde is het opmaken eener voordragt voor de benoeming van een raadsheer in den hoogen raad der Nederlanden. Tot stemopnemers worden door den voorzitter aangewezen de heeren: *Machay*, *Dommer van Poldersveldt*, *van Lennep* en *Sleeswijk Vening.*

Op die nominatie zijn in deze volgorde gebragt: de heeren mrs. 1) *H. Provó Kluit*, 2) *M. J. van Gelein Vitringa*, 3) *F. F. Karseboom*, 4) *J. O. de Jong van Beek en Donk*; en 5) *J. D. W. Pape.*

De lijst van kandidaten zal Z. M. den Koning door eene commissie aangeboden worden.

Daarna is beraadslaagd over het ontwerp van wet betreffende de amortisatie en aflossing van nationale schuld.

Bij de algemeene beraadslagingen over dat ontwerp heeft de heer *Zijlker* de volgende rede gehouden:

„Nu de wet van den 20sten December 1852 (*Staatsblad* no. 224) geen doel heeft kunnen treffen en de conversie niet tot stand is gekomen; nu de schatkist ten gevolge der groote overschotten gedurende eenige der laatste jaren zulke aanzienlijke kapitalen bevat, wel niet ongebruikt en dus nutteloos voor de maatschappij mogen blijven liggen, — nu spreekt het wel van zelf, dat er maatregelen moeten worden getroffen om dezelve op doelmatige wijze het meest tot nut van den Staat aan te wenden, en zal ik hieraan mijne medewerking niet onthouden.

In den toestand vooral waarin de natie nog altijd blijft verkeeren, kan ik echter niet zeggen een groot voorstander van amortisatie te zijn.

De lasten zijn nog veel te hoog en te drukkend voor het grootste gedeelte der ingezetenen, voor eene amortisatie en aflossing van nationale schuld; of liever de belastingen zijn daartoe te onevenredig verdeeld en drukken te eenzijdig en veel te zwaar op vele takken van nijverheid, de kleine burgerij, handwerkers en arbeidende volksklassen.

Door eene aflossing, zoolang ons belastingstelsel niet is verbeterd en de belastingen door eene income-tax, of op welke andere wijze dan ook, niet meer in verhouding tot de inkomsten zijn gebragt, door amortisatie dus, alweêr ten koste der evengenoemde volksklassen, welke het buitendien wel het minst van allen zal kunnen worden geweten dat de renten der staatsschuld tot zulk een enorm cijfer zijn gestegen, hierdoor begaan wij, geloof ik, telkens tegen onze industrie eene onbillijkheid.

Bij eene hervorming van dit stelsel en voortdurend zuinig beheer van de rijks financiën, geloof ik evenwel dat het zeer geraden is, om in gezegende jaren van de overschotten ten minste *een gedeelte* tot schulddelging te gebruiken; en zal dit onder die voorwaarde ook weinig bezwaar hebben, zal de druk hiervan niet worden gevoeld.

Wanneer ik zoo even zeide, Mijne Heeren, dat ik in goede jaren, in jaren van vrede en welvaart, bij ordelijk en spaarzaam beheer van 's rijks financiën, als die der laatste jaren, — dat ik dan *een gedeelte* der overschotten tot schulddelging wenschte gebruikt te zien, dan had ik daarbij tevens het oog op de behoeften der industrie en van het belang der industriële ontwikkeling der natie gevestigd.

Zoo ik er prijs op stel dat allengs onze schuldenlast door aflossing worde verminderd, dan stel ik er niet minder prijs op dat een ander gedeelte van die voorschotten worde gebruikt aan werken van openbaar nut, tot opruiming van belemmeringen welke de ontwikkeling van handel en scheepvaart, van landbouw en industrie in den weg staan en bij wier welvaren en vooruitgang, gevoegd bij de tegenwoordige en toekomende steeds toenemende waardevermindering van het geld, de schuldenlast als van zelf nog veel spoediger zal wegsmelten dan dit regelregt door schulddelging mogelijk is, — dan stel ik er vooral ook prijs op, dat van het overschot gebruik worde gemaakt tot verbetering van het volksonderwijs en de volksopvoeding, waaraan waarlijk nog zoo veel te verbeteren valt en aan hetwelk tot hiertoe van staatswege betrekkelijk nog zoo weinig is ten koste gelegd.

Wanneer er nu echter, voor het tegenwoordige, van amortisatie de sprake is, dan verkeeren de mindere volksklassen der maatschappij op dit oogenblik — en wij willen hopen dat het slechts tijdelijk en zeer spoedig voorbijgaande zal zijn — in een' toestand, welke niet minder de overweging verdient dan het plaatsen van de rijke overschotten der schatkist.

De bedenkelijke toestand, waarin vele van onze kleine burger- en geringe volksklassen, ten gevolge van de duurte der levensmiddelen, thans verkeeren, ik geloof waarlijk, mijne heeren, dat dit allezins onze ernstige overweging vordert.

Die nood met de verwikkelingen daaruit reeds ontsproten en die hieruit nog verder zullen of kunnen voortspruiten, dit vereischt, naar 't mij toeschijnt, dringend voorziening, en wel eene spoedige afdoende voorziening.

Bij de voorloopige behandeling van het regeringsvoorstel tot vermindering der regten op den invoer van granen en andere levensmiddelen, heb ik daarom in de afdeeling, waartoe ik de eer heb te behooren, een voorstel gedaan, om bovendien den accijns op het gemaal, vooreerst ook maar tijdelijk, voor een jaar bijv., te schorsen.

Dit voorstel, door verscheidene leden dier afdeeling ondersteund zijnde, zoo vertrouw ik dat hetzelve door de commissie van rapporteurs aan de overweging der regering zal zijn onderworpen en dat de regering hiervoor thans misschien niet ongunstig zal zijn gestemd.

Wanneer nu echter de amortisatie eens zoo ver mogt worden uitgestrekt, dat daardoor de gelegenheid werd benomen, om in dien nood op deze of op andere misschien nog meer doelmatige wijze te voorzien; om die werkelijk schier overal bestaande ellende der geringe volksklassen ten minste te lenigen, in zoover dit onder menschelijk bereik, in ons vermogen ligt, — dan zou ik mij stellig tegen die schulddelging verklaren en mijne stem aan dit wetsvoorstel moeten weigeren.

Wij zullen echter, naar ik vertrouw, het eene kunnen doen, zonder dat wij daarom het andere behoeven na te aten: ook nog bij amortisatie van schuld, kan er in de schatkist een genoegzaam equivalent overblijven, om ten minste voor een jaar te kunnen voorzien in de schorsing van de belasting op het gemaal.

De geachte vertegenwoordiger uit Rotterdam en vorige minister van financiën heeft bij de discussiën van j.l. Zaturdag, bij de behandeling der *prise en considération* omtrent een voorstel van negen onzer ambtgenooten, het cijfer genoemd, waarmede zich onze financiën, bij 't opmaken der begrooting in 1853, gedurende den laatsten tijd, allengs hadden verbeterd en 't welk, zoo ik dien afgevaardigde wel heb verstaan, ten minste *f* 20,000,000 moet bedragen

Tot daarstelling van zulke verrassende uitkomsten, tot dat overschot heeft intusschen ook de arme man, de daglooner en geringe burger zijn penningske bijgedragen; heeft hij, ten gevolge van ons belastingstelsel en van onze accijnsen, in verhouding tot zijne inkomsten, meer dan zijn rijke medeburger, meer dan een van allen bijgedragen.

Zou het dan nu, en vooral met het oog op de buitengewone omstandigheden van het oogenblik, niet billijk, niet geraden zijn om niet alles tot amortisatie te gebruiken, maar een deel van die batige saldo's, om daardoor ten minste tijdelijk in de bestaande behoefte en de ellende onzer geringe volksklassen te gemoet te komen?

Gaarne wil ik de regering ondersteunen en mijne stem geven aan het wetsontwerp thans in behandeling; evenwel zou ik ook toch gaarne van haar — en ik verzoek dat zij zich hierop gelieve te verklaren — de geruststellende verzekering ontvangen, dat deze amortisatie van schuld aan eene zoodanige tijdelijke tegemoetkoming niet in den weg zal behoeven te staan.

Mogt de regering hier nog bijvoegen, dat zij, tot eene tijdelijke tegemoetkoming, hetzij op deze of andere wijze genegen is en deswege weldra een voorstel zal doen, het zou mij, en ik geloof velen met mij, bijzonder aangenaam en geruststellend zijn."

De heer *van Bosse* heeft drie amendementen op de voordragt ingediend, als 1) dat in den considerans zou worden weggelaten de zinsnede: „dat tot verevening der uitgaven, naar aanleiding van de wet van December 1852, nog eene wettelijke bepaling wordt vereischt" — 2) dat bij art. 4 niet zal worden vermeld de raming van het bedrag van het fonds van onderpand voor de droogmaking van het Haarlemmermeer; — en 3) dat de nommers van de reeds ingekochte en nog nader in te koopen obligatiën van het Amortisatie-syndicaat in de loting, tot delging van deze schuld, zullen worden behouden."

De *minister van financiën* heeft in 't algemeen doen opmerken, dat deze voordragt geene vrees behoeft in te boezemen voor de instelling van een blijvend fonds, want dat de daarbij vermelde maatregelen zullen behooren te zijn uitgevoerd vóór het einde van het aanstaande jaar. Wat de vermindering van lasten betreft, heeft Z. E. doen opmerken, dat, als men met den vasten wil bezield is, om daartoe te geraken, men zich in de eerste plaats behoort te bepalen tot het aanwenden van middelen voor het verligten van den op den Staat drukkenden rente-last, en tot het gebruik van de tot dat einde beschikbare kapitalen. Tevens is hem minister voorgekomen, dat de vraag, om deze kapitalen te gebruiken tot tijdelijke schorsing van de heffing van den accijns op het gemaal, op dit oogenblik bezwaarlijk kan worden beantwoord, en dat voor alles en ook in den tegenwoordigen tijd moet worden gedacht aan de vermindering der door den Staat verschuldigde renten.

De beide eerste amendementen van den heer *van Bosse* zijn met 61 tegen 1 en met 60 tegen 2 stemmen verworpen. Het derde heeft geleid tot eene zeer uitgebreide woordenwisseling. De heeren *de Man*, *Schimmelpenninck v. d. Oije* en *v. Nispen* hebben het ondersteund; — het is door de heeren *de Kempenaer*, *Rochussen*, *Vening* en de ministers van financiën en van buitenlandsche zaken bestreden. Drie voormalige ministers van financiën, en twee voormalige ministers van binnenlandsche zaken zijn het derhalve ten aanzien van dit vraagstuk niet eens geweest. De voorsteller beweerde, dat de Staat, ook met dergelijken maatregel, aan zijne verpligting voldeed, en de toestand der schuldeischers daardoor geenszins verergerde. De minister van financiën heeft daarentegen beweerd, dat reeds ingekochte en afgeloste schuld nimmer konde worden begrepen in eene loterij voor nog af te lossen schuld, en op de vraag, in den loop der beraadslaging gedaan, of het niet nuttig zoude zijn geweest, om ook de 3½ pCt. schuld in de aflossing te begrijpen, heeft Z. E. geantwoord, dat bij hem geen voornemen heeft bestaan, om tot den inkoop van dergelijke schuld over te gaan.

Dit amendement is met 32 tegen 31 stemmen aangenomen. (*Voor*: de heeren *Zijlker*, *v. Wintershoven*, *Hengst*, *Dommer*, *Hugenholtz*, *v. Rappard*, *Oosting*, *Westerhoff*, *Luyben*, *Boeije*, *Slicher*, *v. Nispen*, *de Man*, *de Poorter*, *Thorbecke*, *Bots*, *Sloet*, *Meeussen*, *v. Eck*, *Dirks*, *Godefroi*, *Rijk*, *v. d. Veen*, *Heemskerk*, *v. Hoëvell*, *de Berg*, *v. 's Gravesande*, *Jespers*, *Schimmelpenninck v. d. Oije*, *v. Bosse*, *v. d. Heuvell* en *Reinders.*)

Het ontwerp is hierop met 61 tegen 1 stem (de heer *v. Bosse*) *aangenomen.*

De wet, waarbij een bedrag van *f* 15,508,664 wordt beschikbaar gesteld tot aflossing en amortisatie van schuld, is daarop *aangenomen.*

Vervolgens is met algemeene stemmen aangenomen het ontwerp van wet, betreffende de begrooting van uitgaven wegens den arbeid der gevangenen.

De Kamer is hierna tot Dingsdag gescheiden.

Zitting van Dingsdag den 22sten November.

In deze zitting is ingekomen eene missive van den minister van finantiën, ten geleide der rekening wegens het bijzonder fonds voor den steenweg van Maastricht naar de Geldersche grenzen. — Drukken en ronddeelen; terwijl de rekening ten fine van rapport wordt gesteld in handen eener commissie van vijf leden, bestaande uit de heeren: *Reinders*, *van Bosse*, *Dommer van Poldersveldt*, *van Deinse* en *van Wintershoven.*

Zijn eenige adressen ingekomen tot ondersteuning van het voorstel des heeren *Thorbecke c. s.*, waaronder een van de kamer van koophandel en fabrijken te 's Hertogenbosch.

Zijn ingekomen verzoeken van de volgende personen, om in aanmerking te komen bij de nominatie ter benoeming van een lid der algemeene rekenkamer, te weten de heeren: *J. H. Commijs*, referendaris bij het ministerie van marine; *G. Meinesz*, ontvanger der belastingen te Groningen; mr. *H.* baron *Collot d'Escury*, ontvanger der domeinen te 's Gravenhage, en *F. E. A.* baron *van Ittersum*, controleur der belastingen te 's Gravenhage.

De vergadering gaat over tot de zamenstelling harer afdeelingen.

Door de afdeelingen worden gekozen:

1) tot hare voorzitters, de heeren: *van Goltstein*, *Luyben*, *de Man*, *Mackay* en *Schimmelpenninck van der Oije*;

2) tot hare tweede voorzitters, de heeren: *Dirks*, *Heemskerk*, *Gevers*, *van Rappard* en *Hoffman.*

en 3) tot leden van de commissie tot de verzoekschriften, de heeren: *van Deinse*, *Beens*, *van der Poel*, *van den Heuvel* en *van Rheede van Oudshoorn.*

Daarna zijn behandeld de volgende ontwerpen van wet, als:

1) dat tot vaststelling der uitgaven wegens verstrekkingen, dienst 1853, (departement van marine). Nadat de heer *Rijk* de voordragt had toegelicht en verdedigd, is het ontwerp met algemeene stemmen aangenomen.

2) dat tot vaststelling der uitgaven wegens verstrekkingen, dienst 1853 (departement van oorlog). Nadat de heer *van Nispen* eenig inlichtingen had gevraagd, die door den min. van oorlog zijn gegeven, is ook dat ontwerp met 62 stemmen tegen 1 (de heer *van Bosse*) aangenomen.

3) dat tot regeling der ontvangsten en uitgaven van het pensioenfonds voor 1854. — Zonder beraadslaging aangenomen met algemeene stemmen.

4) dat tot verhooging van hoofdstuk V der staatsbegrooting van 1853 (bijdrage en vergoeding van rente van de Nederl. Rijn-spoorweg-maatschappij). — Na discussiën aangenomen met algemeene stemmen.

En 5) dat tot verhooging van hoofdstuk V der staatsbegrooting van 1852 (bijdrage ten behoeve van het speciaal fonds voor de de kosten van droogmaking van het Haarlemmermeer). — Ook dit ontwerp is, na eenige discussie met algemeene stemmen aangenomen.

Daarna is de vergadering gescheiden. Na den afloop der zitting zijn de afdeelingen vergaderd geweest, tot het onderzoek van het voorstel der negen leden, betrekkelijk den accijns op het geslagt en het tonnegeld.

Overmorgen, Donderdag, te 11 uur, aanvang der beraadslagingen over de ontwerpen tot vaststelling der staatsbegrooting voor 1854.

AMSTERDAM, 23 November.

De Amsterdamsche hoogleeraar *des Amorie van der Hoeven* heeft in de bijeenkomst van het Cercle artistique et littéraire te Antwerpen eene voorlezing gehouden *over het naïve in den stijl*, en daarna een dichtstuk van *Tollens*, *de Brand*, voorgedragen. Het auditorium was talrijk en uitgelezen en heeft den uitstekenden redenaar de welverdiende hulde herhaaldelijk en luide bewezen.

TUBBERGEN, 17 November.

Gisteren werd door den hoog eerw. heer *L. Engbers*, R.-K. priester en pastoor te Vase, oud-aartspriester van Twenthe, thans deken van Almelo, ridder der orde van den Nederl. Leeuw en buitengewoon kamerheer van Z. H. den Paus, gedachtenis gevierd zijner vijftigjarige dienst als pastoor der gemeente Vase en Mander.

LEEUWARDEN, 21 November.

Vrijdag j.l. is alhier eene bijeenkomst gehouden van wege de gemeentebesturen van Franeker, Franekeradeel, Hennaarderadeel en Wijmbritseradeel, over het aanleggen van eenen kunstweg door die gemeenten, en is in die vergadering besloten, dat er een *grindweg* van drie ellen breedte, vrij van tollen, zal worden aangelegd (t. w. indien de voorstellen daartoe te doen, door de respectieve gemeenteraden worden aangenomen), loopende van Franeker over Miedum en Tzum door Hennaarderadeel en Wijmbritseradeel tot op den Sneeker straatweg. De kosten daarvan zullen door iedere gemeente betaald worden naar de strekkende lengte in ieders gemeente, en zal aan de steden Franeker en Sneek aanvrage worden gedaan om een subsidie, welke met de subsidiën te genieten van provincie en rijk, tot algemeen voordeel zullen komen en over de lengte worden omgeslagen.

ASSEN, 23 November.

Men moet in zooverre op het in een vroeger nummer medegedeeld berigt terugkomen, dat de vergaderingen van het IXe landhuishoudkundig congres zelf, hetwelk in het volgende jaar ter dezer stede zal gehouden worden, zullen plaats hebben in de kerk der Hervormden, en de vergaderingen der afdeelingen in de lokalen van het prov. geregtshof en de arr. regtbank.

— Men verneemt dat alhier pogingen worden aangewend om eene afdeeling van het zoogenaamd *Metalen Kruis* op te rigten; drie heeren zouden zich met het tot stand brengen daarvan onledig houden.

— De plaats bestemd voor het aanstaande Drentsch midden-kanaal vertoont reeds eenig vertier en weldra zullen die woeste oorden geheel van gedaante veranderen. Daar, waar dat kanaal zich met de Drentsche hoofdvaart zal verbinden en waar waarschijnlijk eerstdaags het werk zal aanvangen, ziet men reeds eene zoogenaamde keet, en is men ijverig bezig met het lossen van tallooze kruiwagens, planken en verdere materialen. Het zal onnoodig zijn hier bij te voegen hoevele gezinnen naar den heugelijken dag, waarop het werk zal aanvangen, verlangend uitzien.

Dit is een vernieuwd bewijs van hoeveel belang het is voor Drenthe, om de plaatsing van vreemde kapitalen te bevorderen. Over het algemeen wordt dit nog niet genoeg ingezien. Maar even als in de nijverheid in onze provincie vooruitgang zigtbaar is, zoo hopen wij, dat ook in dit opzigt de oude vooroordeelen zullen verdwijnen en men meer en meer er van overtuigd worden zal, dat dit hoogst belangrijk gewest vreemde kapitalen hoegenaamd niet ontberen kan.

— Het te veld staande wintergraan laat zich te Peize op vele plaatsen niet voordeelig aanzien. Op vele akkers namelijk wordt de rogge, bij geheele plekken, geel en sterft weg. Ofschoon men opmerkt, dat dit kwaad zich meest voordoet op akkers waarop in den afgeloopen zomer boekweit is verbouwd, weet men toch de regte oorzaak niet op te sporen. Ook op de Ruiner en Anser es neemt men deze verschijnselen, hoewel in mindere mate, waar.

In het oostelijk gedeelte der provincie Drenthe zijn vele landbouwers beducht, dat zij de eerst bestelde akkers andermaal zullen moeten bezaaijen, indien de verdere voortgang van het kwaad, hetwelk men toeschrijft aan eene ongemeene vermenigvuldiging van insekten, als een gevolg van het buitengewoon zachte weder, niet spoedig door koud en vorstig weder gestuit wordt.

MEPPEL, 17 November.

De diligence, welke alhier dezen morgen om vijf à half zes uur van Groningen moest aankomen, arriveêrde eerst om half acht. Deze vertraging is ontstaan door het gedrag van den conducteur, die dronken zijnde, op de Smilde, aan het logement, waar men nieuwe paarden moet ontvangen, van den wagen stapte, in huis ging en zich te vergeefs liet wachten. Toen een paar der passagiers mede in huis traden om naar de reden hiervan te vernemen, vonden zij den conducteur in gesprek met den kastelein, welke in denzelfden toestand verkeerde. Op hunne aanmaning dat de conducteur voort zoude maken, werden zij door beide bedreigd en nagezet, waarom zij weder in den wagen vlugtten. De voerman is daarop zonder conducteur voortgereden, terwijl de passagiers alhier daarvan bij den heer burgemeester eene klagte hebben ingeleverd en proces-verbaal doen opmaken.

GRONINGEN, 24 November.

Sedert de vorige opgave zijn bij de plaatsel. geneesk. commissie aangegeven 2 nieuwe cholera-zieken; 2 overleden, 1 hersteld, blijvende alzoo nog 4 in behandeling.

— De aangekondigde vergadering van de Groninger afdeeling der Ned. vereeniging *tot afschaffing van sterken drank* werd Maandag l.l. alhier gehouden. Een groot publiek woonde haar bij, zoo mannen als vrouwen, en daaronder ook vele heeren en verscheidene dames. De redevoering werd door prof. P. HOFSTEDE DE GROOT gehouden. In zijne inleiding zeide de spreker, dat het bestuur der afdeeling besloten had, op deze bijeenkomsten niet altoos over den drank alleen te willen spreken, maar in 't algemeen ook te willen handelen over 't geen deugd, godsdienst en volkswelvaart kan bevorderen.

Het onderwerp, dat de spreker voor dezen avond gekozen had, was: „de toestand der armen in Londen." Vier vragen werden hierover beantwoord; ze waren: 1) Hoe hebben we kennis van dien toestand? 2) Hoe is die toestand? 3) Welke zijn daar de oorzaken van? 4) Welke zijn de geneesmiddelen daartegen?

We krijgen kennis van dien toestand der arme Londensche bevolking door 't stads zendelinggenootschap. De tegenwoordige graaf VAN SHAFTESBURY (voorheen lord ASHLEY geheeten), die langen tijd onvermoeid in 't Engelsche parlement en elders voor de verbetering van den toestand der armen heeft gestreden, was zeer werkzaam om er zulk een genootschap tot stand te brengen; een genootschap, dat zendelingen naar Londens verborgenste schuilhoeken heenzendt, dat bijbels en traktaatjes onder die ruwe, godsdienstlooze menigte verspreidt, haar toespreekt en uitlokt om scholen en kerken en bijbellezingen te bezoeken en dat ook op andere wijzen voor hare behoeften zorgt. De spreker deelde verschillende bijzonderheden mede uit het leven van een' dier zendelingen, R. MILLER, die zeven jaren onvermoeid die taak heeft volbragt. Zulk een genootschap was voor Londen noodig, voor Londen, dat schouwburgen voor alle klassen heeft; welks kroegen paleizen zijn; waar zich 5000 slechte huizen bevinden, dat zijne bedelaars en dieven en dronkaards bij duizenden telt,... maar waar kerken, noch scholen, noch geestelijken genoeg bestaan om godsdienst en kennis te verspreiden. Armoede heerscht er duizendmaal sterker, dan we kunnen gelooven.

Hoe die toestand is? Afschuwelijk is hij boven alle beschrijving. Vele woningen der armen bestaan er, waarin lucht en zonneschijn een onbekend genot is. Soms was MILLER bij zijne bezoeken genoodzaakt om terug te keeren, daar de vreeselijke stank hem 't verder doordringen belette. In die woningen was een bed vaak eene ongehoorde weelde, de meesten sliepen op een' hoop lompen. Nog erger was het met duizenden gesteld, die geheel zonder dak waren, daags door de straten zwierven en 's avonds hunne uitgeputte leden in openbare *parken*, waar daags de aanzienlijken wandelen, tegen een' boom ter ruste bogen, of tegen een' muur op de straat dit gingen doen. En de kinderen dier armen? Ach, hun lot was duizendwerf beklaaglijker, dan dat van een' slaaf. Velen *rookten, om 't knagen des hongers te stillen!*

Hier maakte de redenaar eene pauze, waarin ds. AMSHOFF onderscheidene mededeelingen deed, als omtrent de godsdienstige leesbibliotheek, circulaires voor de afschaffing, enz.

Na de pauze ging de Spreker over tot de derde vraag: „*Welke is de oorzaak dier vreeselijke armoede?*" Die oorzaak is de zonde, die zich openbaart in dronkenschap, ontucht, kaartspel, verwaarloozing van kinderen. Ten bewijze hiervoor haalde de Spreker onderscheidene voorbeelden aan, waarvan sommigen inderdaad afgrijselijk en naauwelijks geloofbaar waren. Velen, die te voren een karig bestaan hadden, gedroegen zich braaf en deugdzaam, maar zoodra waren ze niet tot meerderen welstand gekomen, of ze gaven zich aan de schandelijkste uitspattingen over.

Eindelijk: „*Welke zijn de geneesmiddelen tegen dezen toestand?*" Geene staatswet, geene werkverschaffing, geen onderwijs is hiertoe genoegzaam; de godsdienst alleen vermag dit, wijl door haar de zonde en dus de vreeselijke oorzaak der armoede wordt weggenomen. Niets, dat hiertoe beter is geschikt, dan 't reeds genoemde zendelinggenootschap, dat scholen en kerken sticht, bijbels en traktaatjes

verspreidt, toespraken houdt en met en voor de armen bidt. Doch hun werk is outzettend moeijelijk; de ruwheid en onkunde gaat alle beschrijving te boven. Maar ook de uitkomst is bij velen heerlijk; menig schijnbaar verloren zondaar wordt teruggebragt tot deugd en geluk; waarvan treffende voorbeelden werden verhaald.

„En nu," dus besloot de Spreker, „kom ik tot de slotsom. Indien er voor de ellende en armoede in *Londen* redding mogelijk is, dan is het ook hier, want hier is, Gode zij dank, die onzedelijkheid, die armoede op verre na niet!

„Indien MILLER zooveel kon doen, dan kunnen wij allen ook iets doen; kon hij zoovelen redden, dan wij toch wel enkelen. Moge dit ons aller deel zijn!"

Uit hoofde van den reeds vergevorderden tijd werd de bijdrage, die ds. AMSHOFF zou leveren, voor dezen keer uitgesteld en de vergadering hiermede gesloten.

Wij vernemen dat het leven van MILLER, waaruit deze bijzonderheden zijn genomen, ter vertaling aan ons stedelijk Bestuur is aangeboden. (*Ingezonden.*)

— Gisteren avond hield het sinds eenige jaren hier bestaande reciteer-collegie „*Lulofs*" zijne aangekondigde openlijke vergadering, ten voordeele van de algemeene armen dezer stad. Wij wenschen dat collegie geluk met den goeden afloop van zijne poging, die in allen opzigte welgeslaagd mag worden genoemd. Na een gepast voorwoord van den voorzitter der vereeniging, werden de navolgende verzen voorgedragen: „de strijd van David met Goliath," van J. H. WARNSINCK, (in 3 tafer.); „de Starrenhemel," van VAN ALPHEN; „de Harp," van J. KOOL; „de Weddingschap," van N. N.; „de Vergankelijkheid", Gesprek tusschen vader en zoon, terwijl zij in den nacht met hout naar Bazel rijden, van TOLLENS naar HEBEL; sproke van HOFDIJK, (uit het Historisch-Dramatisch gedicht: „De laatste dag van Heemskercks beleg,") met begeleiding van muzijk; — en „de dood van Albrecht Beyling, of trouw aan het gegeven woord." Rederijkers Zinnespel naar J. LITZAU. In drie Tafereelen.

Voor, tusschen en na de verzen werd door het wel bezette orkest, onder directie van den heer J. A. EBERWEIN, zeer gepaste muzijk uitgevoerd, ontleend aan de meest klassieke componisten. Door die schoone zamenwerking tusschen de voordragt der verzen en de muzikale begeleiding werd een geheel geboren, dat, wij durven dit veilig verzekeren, algemeen en bijzonder voldaan heeft, en, getuige de eivolle komediezaal, voor de armen eene aanzienlijke som heeft opgebragt.

De leden van het reciteer-collegie, die dezen avond optraden, waren de heeren B. F. C. DE HOSSON, B. BOSCH, H. RAKEN, A. P. G. VORMANN, J. SAUVEUR, J. CORNELISSE, R. GENIETS, J. M. DE HOSSON, H. MEDDENS en L. PHILIPPONA.

De vergadering werd gesloten door den voorzitter, den heer B. F. C. DE HOSSON, met een zeer gepast woord van dankzegging zoowel namens het collegie, als namens de onderscheidene armbesturen.

Wij voegen hierbij nog deze opmerking: afgezien van het goede doel dezer allezins gelukkig geslaagde poging van het collegie *Lulofs*, kan het niet missen, of ook door deze voordragten zal weder krachtig zijn bijgedragen tot het vestigen der overtuiging ook in onze stad, dat het hooge toejuiching en ondersteuning verdient, wanneer eene vereeniging van personen — vooral uit den niet wetenschappelijk opgeleiden stand — in hunne vrije uren zich met liefde en ijver wijdt aan de beoefening der eene of andere schoone kunst, waaronder de uiterlijke welsprekendheid gewis eene schoone plaats bekleedt.

— Heden morgen is door de commissie uit het provinciaal geregtshof van Groningen tot het afnemen der examina van degenen, die mogten verkiezen naar het notarisambt te dingen, na afgelegd examen, bevorderd tot kandidaat-notaris de heer LAMBERTUS DOORNBOS, beëedigd klerk bij de arrondissements-regtbank te Groningen.

— Naar wij vernemen, circuleert morgen in deze stad een adres aan de leden der Tweede Kamer, waarin adressanten hunnen onverdeelden bijval schenken aan het voorstel der heeren THORBECKE c.s. Voorts zal nog morgen avond de opzending van een dergelijk adres worden overwogen.

Ook ten platten lande dezer provincie circuleren onderscheidene adressen van dezelfde strekking.

— Het *Handelsblad* deelt het rekest mede, dat aan den minister van financiën is ingezonden, en 't welk strekt om de Regering te verzoeken tot de afschaffing van het tonnegeld te besluiten. Dit rekest is voor eenige weken aan de Hooge Regering ingediend, voorzien van de teekeningen van de meeste en aanzienlijkste handelshuizen en reederijen, zoo te Amsterdam als te Rotterdam, Schiedam, Alblasserdam, Dordrecht, Harlingen, Groningen en andere plaatsen in de Nederlanden gevestigd.

— In den vroegen morgen van gisteren is alhier binnengekomen het kofschip *Antje Witzenborg*, kapt. A. HANGELBROEK, komende met eene lading rogge en lijnzaad van Riga, bestemd voor mejufvrouw de wedw. P. DOORNBOSCH. Bij het binnenkomen is het schip bij het Plankenpad, aan den mond der haven aan het Ameland, op een onder water staand stuk muurwerk gestooten, en ten gevolge daarvan lek geworden; toen des morgens het ongeluk ontdekt werd, had het schip reeds drie en een half voet water; oogenblikkelijk is alstoen een aanvang gemaakt om het drooge zaad in een ander vaartuig over te brengen, maar het getonde lijnzaad heeft aanmerkelijk geleden.

— Het tjalkschip *Magrieta* van Groningen, kapt. W. NIEZEN, geladen met gerst, komende van Oostfriesland en bestemd naar Brabant, is gisteren bij het doorvaren van de Damsterkolk op den slagbalk gestooten en heeft een lek bekomen; is aan 't lossen om te repareren.

— De commissaris van politie te Groningen heeft berigt, dat op den 8sten Nov. j.l., door den heer VAN DER SPIJK HUSKUS, controleur aldaar, doch tijdelijk te 's Hage werkzaam, van daar met de brievenpost is verzonden een volumineuse brief, waarin gesloten een bankbiljet, d.d. 19den October 1849, no. 619, en geadresseerd aan mevrouw HUSKUS, te Groningen, zonder dat tot dus verre deze brief aan deszelfs adres is bezorgd geworden, en zonder dat het onderzoek aldaar een gunstig resultaat heeft opgeleverd.

— Gisteren werd de laatste hand gelegd aan het in den grond heijen der palen voor de alhier op te rigten gasfabrijk. Door de werklieden was te dezer gelegenheid het plein met vlaggen versierd en werd voor de loods van heeren directeuren een met groen versierde boog geplaatst. — Voor dat de laatste paal in den grond werd geslagen, hebben zij denzelven eerst versierd en in optogt aan de directeuren ter bezigtiging voorgesteld; waarna zij op eenige verversching onthaald zijn, en is alstoen onder het zingen van vrolijke liederen de laatste paal ingeheid.

— In eene dezer dagen te *Appingedam* gehoudene vergadering van het genootschap van nijverheid te Onderdendam, afdeeling Appingedam, welke afdeeling in aantal van leden aanzienlijk toeneemt, is o. a. besloten om door het oprigten eener permanente commissie en de daarstelling van een klein hulpfonds aan jongelieden uit de lagere volksklasse de gelegenheid te verschaffen, zich voor de zeevaart uit te rusten en de plaatsing op schepen, 't welk dikwijls aan velerlei zwarigheden onderhevig is, te bevorderen en gemakkelijk te maken. Onderscheidene leden der afdeeling, die door hun beroep in onmiddellijke betrekking tot handel en scheepvaart staan, zullen tot de bereiking van dit nuttig doel hunne goede pogingen aanwenden.

Mede is in dezelfde vergadering besloten tot de oprigting eener mattenweverij te Appingedam en zulks bij wijze van proefneming. Vooral wegens de aanzienlijke en uitmuntende hoeveelheid russchen, welke in de omstreken van Appingedam groeijen, mag men zich van de daarstelling en instandhouding eener zoodanige inrigting veel goeds beloven.

Wij hopen later op een en ander terug te komen.

— Uit *Borger* ontvangen wij het volgende berigt:

„In den namiddag van Dingsdag den 22sten dezer is in het veen nabij Westdorp, gemeente Borger, door den schaapherder van genoemde gemeente gebukt gevonden het lijk van eenen man.

„Na gedaan onderzoek is gebleken, dat de ongelukkige was zekere B. K., van beroep arbeider, wonende te Sleen, die, hoogstwaarschijnlijk op weg naar Ellerts-haar, slechts tien minuten verwijderd van de plaats waar men het lijk van den man heeft gevonden, en waar voor kort nog eene dochter van hem woonde, door de duisternis overvallen, aan het dwalen is geraakt, en eindelijk aan de gevolgen van koude en vermoeijenis aldaar is gestorven."

— Wij vernemen dat Z. M. de Koning wel heeft willen aannemen de opdragt van eene *Introduction et cantilène, morceau de concert pour le piano, avec accompagnement d'orchestre*, aan HD. opgedragen door den heer MAURICE HAGEMAN alhier.

— Burgemeester en wethouders van *Kampen* hebben, bij de op handen zijnde viering van het Sint-Nicolaasfeest, de koek- en banketbakkers daar ter stede herinnerd, dat het gebruik van het zoogenaamde plakgoud ter versiering van hun gebak, zoo mede van schadelijke verwstoffen tot kleursel, als hoogst nadeelig voor de gezondheid, uitdrukkelijk is verboden, en dat bij de wet van den 19den Mei 1829 (*Staatsblad* no. 35), op het vermengen van eetwaren met vergiftigde stoffen, alsook op het verkoopen van dezelve, eene gevangenisstraf van twee tot vijf jaren en geldboete van tweehonderd tot vijfhonderd gulden is bedreigd.

— Van den *Helder* schrijft men: „Hoezeer de vangst van schelvisch, bij gebrek aan genoegzamen voorraad van het geschikte aas, niet zeer groot is te noemen, wordt toch het grootste deel der vangst door de visschers tegen hooge prijzen uitgevoerd. Versch gevangen, worden zij, na van het ingewand ontdaan te zijn, op zee reeds in vaten gelegd en, met een weinig zout besprengd en zoo digtgekuipt, per stoomboot van hier en vervolgens per spoortrein naar Duitschland uitgevoerd."

In het cholera-hospitaal te *Amsterdam* zijn op den 21sten Nov. ingekomen 1 lijder, hersteld 1, overleden 2, blijvende in behandeling 20; — den 22sten: *geen* lijders ingekomen, *geen* hersteld, *geen* overleden; — den 23sten Nov. *geen* lijder, 1 hersteld, 1 overleden, er blijven nog 18 in behandeling.

Buiten het hospitaal zijn bij de centrale cholera-commissie alhier op den 20sten en 21sten Nov aangegeven 5 lijders en 2 overledenen; — op den 22sten Nov. 3 en 1 overleden.

— Bij de plaatselijke geneeskundige commissie te *Rotterdam* is op den 19den November aangegeven 1 cholera-lijder; — den 20sten: 1 lijder; — den 21sten: 1 cholera-lijder overleden; — den 22sten: 2 lijders, hersteld 3.

— Te *Utrecht* zijn sedert den 12den dezer zes cholera-gevallen aangegeven.

— Te *Gouda* zijn sedert den 15den geene nieuwe gevallen voorgekomen.

— Men verneemt dat den 21sten en 22sten dezer te *Meppel* weder twee kinderen aan de cholera zijn overleden.

Wij lezen het volgende, zeer der aandacht waardige, in de *Economist*:

„Meer dan ooit zijn de kwestiën van volksvoeding aan de orde van den dag, en in meest alle Europesche rijken zien wij die meer en meer op den voorgrond treden. Voornamelijk vond dat plaats sedert Engeland, zijne markten geheel openstellende, daardoor voor zijne millioenen (vleeschetende) arbeiders eene vraag naar voedsel schiep, die spoedig tot eene ongekende hoogte steeg, zoodat thans de Engelsche markt nagenoeg alle Europesche markten beheerscht, en vooral op de onmiddellijk nabijgelegen landen een' overwegenden invloed uitoefent.

„Het geheele geheim ligt hierin, dat de voedsel-aanvoeren grondstof van nijverheid zijn. Al die millioenen ponden vleesch, tot spieren van werklieden hervormd, hebben eene menigte producten, eene ontzettende toeneming van uitvoerartikelen ten gevolge, die wederom tegen voedingsmiddelen verruild worden. Ziedaar de eenvoudige waarheid, die wij telken jare in Engeland met toenemende kracht te voorschijn zien treden.

„Vooral het tegenwoordige jaar, door de duurte van allerlei levensmiddelen, vestigt nog meer de aandacht op deze belangrijke kwestien; de invoer in Engeland was nog grooter dan in voorgaande jaren, hoe aanzienlijk ook toen reeds, en gelijktijdig rezen de klagten over duurte van vleesch in Nederland.

„In de meeste dagbladen ziet men het belangrijke onderwerp behandeld; men hoort van petitiën of aanvragen om den uitvoer te verbieden, of althans te temperen door een stelsel van uitvoerregten. Dat men die klagten en aanvragen verneemt, is natuurlijk: maar behoort men er aan gehoor te geven? Geenszins. Het verhinderen of verminderen van uitvoer zoude zeker eene oogenblikkelijke prijsverlaging kunnen te weeg brengen; — want al het voortgebragte vee, tot welks afzet men op de vreemde markt rekende, zou op de inlandsche moeten verkocht worden, en dus zoude er tijdelijke overvloed zijn en lage prijzen. Maar zou dat duren? Natuurlijk niet. Veefokking is een nijverheidstak gelijk elke andere, waarbij men, alles te zamen rekenende, de marktprijzen nagaat, om te zien of men daardoor genoegzame winst voor zijn kapitaal overhoudt; — waar de marktprijzen alzoo kunstmatig neergedrukt zijn, daar verdwijnen ook de winsten; in het volgend jaar zou dat aanbod reeds veel minder zijn, om spoedig weder tot de natuurlijke verhouding der verminderde vraag te dalen.

„Maar hoe meer men het onderwerp nagaat, hoe meer men bevindt dat er betere middelen zijn om het evenwigt te herstellen, en om de zoo natuurlijke klagten te doen bedaren. Het is het wegnemen van dien hinderpaal, waarop wij reeds vroeger verwezen. Het is om het inlandsche vleeschgebruik, even als het Engelsche, geheel vrij te maken, en om daardoor dien ongelijken toestand te doen ophouden, waardoor men den buitenlander eene premie tockent, en een differentiëel tarief daarstelt, niet protectief, maar tegen de inzetenen; dat is onze tegenwoordige toestand: bij geheel vrij gebruik in de nabijgelegen havens, is het verbruik in het geheele binnenland met belasting bezwaard en wij kennen den grondregel: *de productie zoekt de vrije markten.*

„Elke dag maakt het dringender. Wanneer Engeland telkens meer vraagt en verbruikt; wanneer naburige landen hunnen uitvoer van levensmiddelen beletten en den invoer begunstigen; wanneer de reusachtige markt van Frankrijk thans voor het eerst open komt, en juist in deze tijden van schaarschte met hare vraag naar vleesch op de wereldmarkt treedt; dan is het natuurlijk, dat de vraag naar die markten, die open blijven, en dus ook naar onze markt, steeds grooter wordt. Zal men die alsdan door verbodswetten tegengaan? Daartoe is geen vrees, en ons vaderland, door handelsgrootheid vrij geworden, eenmaal door handelsvrijheid groot geworden, zal ook thans zijne oude beginselen niet verzaken.

„Integendeel, mogen deze dagen van schaarschte tot uitbreiding dier grondregels voeren; moge het beginsel van vrijen arbeid, sedert lang gedeeltelijk toegepast, meer in zijne volheid toepassing vinden; mogt men de eenzijdige beschouwing laten varen, om die vrijheid enkel bij buitenlandschen verkeer voorhandel te zien. Voor alles wat buitenlandsch verkeer aangaat, is vrijheid van arbeid toegepast, bij het binnenland niet; daar is een afwerend regt voor eene voorname grondstof van alle mogelijke nijverheid. Immers, wie duurte maakt, maakt schaarschte; dus belasting op vleesch is *minder vleesch*, en vleesch is grondstof van nijverheid."

Donna Maria II van Portugal.

Den 15den November is de Koningin van Portugal, zooals bereids werd gemeld, in het kraambed overleden. Donna MARIA II DA GLORIA enz. enz., Koningin van Portugal en Algarvië, was geboren den 4den April 1819 en bereikte dus den ouderdom van 34 jaren, 7 maanden en 11 dagen. Zij was de dochter van don PEDRO I, Keizer van Brazilië (vroeger Koning van Portugal onder den naam van don PEDRO IV) en van THERESA CHRISTINA MARIA, dochter van FRANS I, Koning der beide Siciliën.

Zij werd Koningin van Portugal door den afstand van haren vader en onder zijne voogdij, den 2den Mei 1826; doch ten gevolge der staatkundige gebeurtenissen, die destijds het rijk beroerden, deed zij eerst den 23sten September 1833 hare intrede te Lissabon. Haar eerste huwelijk, met den hertog AUGUST VAN LEUCHTENBERG, werd den 1sten December 1834 bij volmagt en den 26sten Januarij 1835 in persoon voltrokken; de hertog stierf reeds den 28sten Maart 1835.

De Koningin ging den 1sten Januarij 1836 bij volmagt, en den 9den April daaraanvolgende in persoon een tweede huwelijk aan met prins FERDINAND AUGUST FRANS ANTON VAN SAKSEN-KOBURG GOTHA, geboren den 21sten October 1816, neef van LEOPOLD I, Koning der Belgen, en broeder van den prins AUGUST VAN SAKSEN-KOBURG, die met prinses CLEMENTINA VAN ORLEANS was gehuwd, en van de hertogin VAN NEMOURS. Zeven kinderen, vijf prinsen en twee prinsessen, zijn uit dit huwelijk geboren. De oudste, don PEDRO D'ALCANTARA, die de titels voert van hertog VAN BRAGANZA, hertog van Saksen en kroonprins is, is geboren den 16den September 1836.

Onderzeesche telegraaf tusschen Amerika en Europa.

Eenige kapitalisten zijn tot het besluit gekomen om het groote plan thans ten uitvoer te brengen, om door middel eener telegraaf, New-York met Liverpool te verbinden.

In Engeland had men meermalen eenige pogingen tot de uitvoering dezes aangewend, doch nimmer met eenig goed gevolg; dewijl men geloofde, dat men bij de tegenwoordige telegraaf-methode niet tot het gewenschte doel konde komen. De grootste hindernis bestond daarin, volgens de gevoelens der geleerden, dat geene batterij in staat zijn zoude om den elektrieken stroom op zulk eenen grooten afstand te brengen.

De langste telegraaf onder water is die van Engeland naar Ostende, in België, en deze is nog niet gansch honderd mijlen. En deze, hoe kort dezelve ook zijn moge, in vergelijking met de bovengenoemde, heeft gedurig met velerlei tegenheden te kampen, met betrekking tot de elektriciteit.

Dit in aanmerking genomen, kan hetwel niemand verwonderen, dat de Engelsche kapitalisten niet meer voor deze onderneming wilden inteekenen, en dat de vroeger ontworpen plannen, het een na het ander, in rook verdwenen, daar belanghebbenden zich niets dan groote verliezen voorstelden.

Nu echter schijnt er een nieuw tijdvak in de telegraaf-geschiedenis aan te breken. Amerikanen en Europeanen hebben zich voor jaren reeds bemoeid om de zwarigheid te ontdekken, die de uitvoering van dit plan zoo lang in den weg stonden, en deze zijn eindelijk ontdekt.

Een man in Massachusetts, die zich een' langen tijd met deze zaak onledig hield, heeft eene methode ontdekt, waarmede de eigenschappen van het ijzerdraad op eene wondervolle wijze kunnen vergroot worden — vele honderde malen meer dan men tot nog heeft kunnen ontdekken. Hij heeft te gelijk eene groote verbetering in het leggen van den draad onder water uitgevonden, waarmede de afleiding van den elektrischen stroom beschut wordt; en, volgens dit plan, zoude de gansche toestel een derde minder dan den vroeger opgegeven prijs kosten. Het plan is tot rijpheid, en de telegraaf-linie reeds bestemd. In Liverpool zal men de draden met onderaardsche en onderzeesche draden verbinden, en zoo dezelve uitstrekken naar de voornaamste punten van Groot-Brittanje en het vaste land van Europa.

Ten westen van Liverpool zal eene onderzeesche lijn naar Dublin, en van daar eene onderaardsche naar Galway aangelegd worden, en van daar zal de onderzeesche beginnen die tot aan New-Foundland reiken moet; een afstand van vijftienhonderd mijlen.

Op deze plaats wordt het eerste station op Amerikaanschen bodem aangelegd. Van New-Foundland's oostelijke kust naar deszelfs westzijde, zal men eene onderaardsche lijn aanleggen, en van daar weder eene onderzeesche naar Nieuw-Schotland, en van daar eene onderaardsche naar New-York.

De gansche lengte van Galway naar New-York is ongeveer 2800 mijlen, en de kosten zullen bedragen voor de onderzeesche iets minder dan 600 dollars per mijl, en voor de onderaardsche ongeveer 200 dollars per mijl. De gansche toestel kan binnen 6 maanden bewerkstelligd worden, en het voornemen is om in het eerstkomende voorjaar er een aanvang mede te maken.

Electro-magnetische Walvisch-dooders.

Professor JACOBI, in Petersburg, heeft eenen electro-magnetischen walvisch-dooder uitgevonden. Te Abo was, zoo als men uit die plaats berigt, voor eenigen tijd bij den apotheker JULIN een dusdanig instrument ter bezigtiging gesteld. Het bestaat uit 12 elkander tegenovergestelde hoefijzervormige magneten, tusschen welke twee met elkander vereenigde en met geïsoleerd koperdraad digt omwoelde cilinders, door assen en handvatsels in sterke rondgaande beweging gebragt kunnen worden. Bij eene maar zeer zwakke beweging van de cilinders deelt het werktuig zeer sterke schokken mede, welke bij eene voortzetting en versnelling der ronddraaijende beweging onverdragelijk moeten zijn, daar men door middel van dezelve de walvisschen wil doen bezwijmen. Natuurlijk moeten door of langs de lijn, waarmede de harpoen is bevestigd, geïsoleerde koperdraden loopen, waarvan het eene einde op het oogenblik waarop de harpoen den walvisch treft, aan het apparaat verbonden moet worden. Deze machine is bestemd voor den walvischvanger *Ajan* het derde Russisch-Finlandsch schip, dat in Uleaborg gebouwd, in het midden van Julij te Abo aankwam, en na aldaar voor de reis te zijn uitgerust en geproviandeerd, zijn' togt ter walvischvangst naar den Oceaan heeft voortgezet.

Letternieuws.

Landhuishoudkundige Almanak ten dienste van Land- en Buitenman, 1854, onder redactie van M. D. TEENSTRA. Te Gron., bij J. OOMKENS, J.Z.

De elfde jaargang van dezen almanak is wederom verschenen. Behalve den eigenlijken almanak, waarin, onder meer wetenswaardige bijzonderheden, is opgenomen eene nauwkeurige opgave van de jaar-, paarden-, beesten- en weekmarkten in onze drie noordelijke provinciën en de maandelijksche tuinoefeningen, naar wijlen prof. J. A. UILKENS, — wordt als toebaat nog eene menigte mengelwerk, anecdoten enz. aangeboden, die door velen met genoegen zullen worden gelezen.

Iets tot aanprijzing van dezen almanak hierbij te voegen, mag wel overbodig genoemd worden, nu die al meer en meer, blijkens het telkens vermeerderend debiet, in handen der landhuishoudkundigen schijnt te komen.

Almanak voor Landbouwers en Veehouders, voor het jaar 1854. Te Leeuw., bij W. EEKHOFF.

Elke poging, die wordt aangewend om door verspreiding van wetenschap en kennis den landbouw en de veeteelt te ontdoen van de vele vooroordeelen, waaronder deze zoo langen tijd gingen gebukt, verdient voorzeker ieders toejuiching. En reeds daarom kunnen wij de uitgave van genoemden almanak aanprijzen aan elken landbouwer en veehouder, die zich de kennis wil eigen maken van betgeen strekken kan tot verbetering van zijn bedrijf: omdat ze hier vele bijzonderheden zullen bijeenvinden, waaruit ze kunnen leeren, hoe de meeste voordeelen te trekken uit deze takken van volksbestaan. Bovendien heeft deze almanak nog deze verdienste, dat daarin op eene hoogst eenvoudige wijze de wenken er in vervat worden voorgesteld, terwijl daar te boven de geringe prijs het debiet insgelijks zal bevorderlijk zijn.

Kerknieuws.

N.-BUINEN, 21 Nov. Gisteren werd alhier op eene plegtige en indrukwekkende wijze de nieuwe kerk aan de dienst van God toegewijd. De weleerw. heer *P. Mulder*, predikant te Borger, ging de talrijk opgekomene schare voor naar aanleiding van Gen. 28 vs. 17b. Een aantal aanzienlijke personen en van elders genoodigde gasten toonden hunne belangstelling in dezen door hunne tegenwoordigheid. Het hier bestaande zangkoor en dat van 't Stadskanaal luisterde de plegtigheid op door 't zingen van eenige liederen. Onvergetelijk zal deze dag en plegtigheid zijn, en nooit zal men hier kunnen vergeten wat groote weldaden God en vele edele menschenvrienden aan deze ruwe veenstreken hebben bewezen door 'tstichten van dezen eenvoudigen maar schoonen Godsdienstlempel. Dat deze stichting aan het doel moge beantwoorden!

Den 22sten dezer werd door den algemeenen kerkeraad der Ned. Herv. gemeente te Utrecht het volgende twaalftal gemaakt: dd. *van Oosterzee*, th. dr., te Rotterdam; *Beets*, th. dr., te Heemstede; *Vinke*, te Leeuwarden; *Voorhoeve*, te Harlingen; *Hugenholtz*, te Haarlem; *Gildemeester*, te Elburg; *Schouw Santvoort*, th. dr., te Arnhem; *Verhoeff*, te Sluis; *Molenaar*, te Scheveningen; *Montijn*, te Goudriaan; *Sluiter*, te Dordrecht; *Oort*, te Alkmaar. De drie laatsten bij herstemming tegen *Barger*, te Delftshaven, en *Felix*, te Opheusden.

Te Monnickendam is door den kerkeraad der Ned. Herv. gem. het volgende zestal geformeerd: dd. *van Toorenenbergen*, te Vlissingen; *Gewin*, te Oud-Loosdrecht; *van den Broek*, te Aarlanderveen; *Warnsink*, te 's Heer abt en Sinoutskerken; *Zadelhoff*, te Forth Bath; *Hanewinkel*, te Ravestein.

— Ds. *von Baumhauer*, pred. te Geervliet, heeft de beroeping naar Zutphen aangenomen, en voor die naar Zwolle bedankt.

— Ds. *A. van Griethuizen*, *H.z.*, te Gaast en Ferwoude, heeft voor de beroeping naar Exmorra en Allingawier bedankt.

— Ds. *Nijenhuis*, leeraar bij de Chr. Afgesch. gemeente te Nieuwedorp, heeft voor de beroeping naar 't Zandt bedankt.

Correspondentie.

Het uit Hoogeveen ons toegezonden artikel over de aanstaande *verkiezing van een lid der Tweede Kamer in het hoofdkiesdrict Assen*, is in een der Drentsche bladen beter op zijne plaats.

— Van de plaatsing der vraag betreffende de vertimmering in de Martinikerk, zien wij het nut niet in.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.